

**INTÉZMÉNYAKKREDITÁCIÓS ELJÁRÁS
2014/2015**

*(Harmadik akkreditációs kör,
lejáró akkreditáció miatt új kari értékelés, 2015)*

KAPOSVÁRI EGYETEM

**Gazdaságtudományi Kar
Pedagógiai Kar
Művészeti Kar**

AKKREDITÁCIÓS JELENTÉS

A 2016/1/VI/2. sz. MAB HATÁROZAT MELLÉKLETE

2016. január 29.

Előző intézményakkreditációs jelentés: 2012/8/VI/3. sz. határozat
http://www.mab.hu/web/tir/jelentesek/KE_120928_jelentesH.pdf

Tartalomjegyzék

Előzmények.....	2
A kari jelentésekről összefoglalóan.....	2
Az Egyetem minőségügyi rendszeréről.....	3
Összefoglalás és ajánlások, javaslatok.....	4
A Gazdaságtudományi Kar akkreditációs értékelése	5
I. Akkreditációs minősítés.....	5
II. Minőségértékelés	6
II.1. A kar általános helyzetképe	6
II.2. A kar kulcsfontosságú eredményei	9
1. Oktatás	9
2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység.....	11
3. Gazdálkodás	11
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)	12
3.1. Kari stratégia és eljárások a minőség biztosítására	12
3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése.....	12
3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	12
3.4. Az oktatók minőségének biztosítása	12
3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások.....	13
3.6. A kar belső információs rendszere	13
3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása.....	14
III. A kar további működésére vonatkozó javaslatok	14
A Pedagógiai Kar akkreditációs értékelése.....	15
I. Akkreditációs minősítés.....	15
II. Minőségértékelés	16
II.1. A kar általános helyzetképe	16
II.2. A kar kulcsfontosságú eredményei	19
1. Oktatás	19
2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység.....	19
3. Gazdálkodás	20
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)	20
3.1. Kari stratégia és eljárások a minőség biztosítására	20
3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése.....	21
3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	21
3.4. Az oktatók minőségének biztosítása	21
3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások.....	22
3.6. A kar belső információs rendszere	22
III. A kar további működésére vonatkozó javaslatok:	23
A Művészeti Kar akkreditációs értékelése	24
I. Akkreditációs minősítés.....	24
II. Minőségértékelés	25
II.1. A kar általános helyzetképe	25
II.2. A kar kulcsfontosságú eredményei	29
1. Oktatás	29
2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység.....	29
3. Gazdálkodás	30
II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)	30
3.1. Kari stratégia és eljárások a minőség biztosítására	30
3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése.....	30
3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere	30
3.4. Az oktatók minőségének biztosítása	30
3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások.....	30
3.6. A kar belső információs rendszere	31
3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása.....	31
III. A kar további működésére vonatkozó javaslatok	31
Függelék.....	32
A Kaposvári Egyetem 3 karának képzései	32
A látogató bizottság tagjai	33

**A Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Kara, Művészeti Kara és Pedagógiai Kara
akkreditációs értékelése**

Előzmények

Az új akkreditációs eljárásra a Kaposvári Egyetem 3 karán az intézményakkreditációk harmadik körében született 2012/8/VI/3. sz. MAB határozat alapján került sor. A határozat szövege:

2012/8/VI/3. (Int) Kaposvári Egyetem intézményi akkreditációs jelentése

A Kaposvári Egyetem intézményakkreditációs vizsgálata eredményeként a MAB megállapította, hogy az egyetem megfelel azoknak a minőségi elvárásoknak, amelyeket a felsőoktatási törvény alapján a MAB intézményakkreditációs útmutatója egyetem akkreditációja feltételének tekint.

A Kaposvári Egyetemet, valamint annak karait:

**Állattudományi Kar
Gazdaságtudományi Kar
Művészeti Kar
Pedagógiai Kar**

akkreditálja.

Az akkreditáció hatálya az Állattudományi Kar esetében – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelés esetén – 2017. december 31.

Az akkreditáció hatálya a Gazdaságtudományi Kar, a Művészeti Kar és a Pedagógiai Kar esetében – az akkreditációs feltételeknek való jelenlegi megfelelés alapján – 2015. december 31. Az intézmény a karok 3 évre szóló akkreditációjának indoklásában megfogalmazott kritikákat orvosoló változásokat, a minőségfejlesztési javaslatokra tett intézkedéseket 2015. június 30-ig írásban mutassa be a MAB-nak.

Az intézmény vezetése az akkreditációs jelentés további, az intézményre és az ATK-ra vonatkozó javaslataival kapcsolatos intézkedéseiről 2014. szeptember 30-ig írásban tájékoztassa a MAB-ot.

Melléklet: MAB jelentés az intézmény akkreditációs értékeléséről.

Budapest, 2012. szeptember 28.

Az egyetem honlapján csak az akkreditációt tanúsító MAB határozatról szóló oklevél érhető el,¹ a MAB határozat fenti szövege és részletes melléklete (ami a www.mab.hu oldalon minden intézmény esetén nyilvános) nem. Ez sajnálatos és ellentmondásban van a minőségügy nyilvánosságának szellemével.

A Kaposvári Egyetem a határozatnak megfelelően 2014. szeptember 30-ig írásos tájékoztatást adott az abban meghatározott témákban tett intézkedéseiről, azok eredményeiről. Ezt a MAB plénuma 2014. december 12-i ülésén megtárgyalta és nyugtázta. Erről a MAB elnöke a KE rektorát 2014. december 17-én értesítette, s egyúttal kérte a 2012/8/VI/3. sz. MAB határozatnak megfelelő tájékoztatást (önértékeléseket) 2015. június 30-i határidővel.

Az egyetem rektora 2015. június 30-án benyújtotta a MAB által kért tájékoztatást. Erről a 2012-es LB elnöke rövid értékelést adott a MAB-nak. A MAB a rövidebb idejű (lejáró) akkreditáció miatt esedékes értékelésre új összetételű látogató bizottságot kért fel.² A Művészeti Kar esetében az LB javasolt tagjával szemben a KE rektora három esetben is kifogást jelentett be, ami a MAB eddigi gyakorlatában példátlan.

A kari jelentésekről összefoglalóan

Mindhárom kar részletes (bő félszáz oldalas) – bár olykor különböző hangsúlyú és tartalmú – tájékoztatást adott helyzetéről, elért eredményeiről, minőségbiztosítási gyakorlatáról, amit a kari sajátosságok részben indokolnak. A jelentések – ugyancsak különböző részletességgel – tájékoztatást adnak a hivatkozott MAB határozatban megfogalmazott hiányosságok és javaslatok alapján tett kari intézkedésekről. Mindhárom jelentés tartalmaz SWOT analízist is.

Az adott helyzetben értelemszerű közös tartalmi vonásuk, hogy bemutatják azt az új szervezeti struktúrát, elsősorban az újonnan szervezett intézetek kialakítását és annak funkcionális, hatásköri következményeit, amit a felsőoktatásról szóló törvény módosítása alapján hivatalba lépett kancellár előterjesztésére hozott szenátusi határozat, az új Szervezeti és Működési Szabályzat részletez. A jelentések az új szervezet általános elfogadását tükrözik és a működést ennek megfelelően már minden területen folyamatosnak értékelik.

¹ http://www.ke.hu/tartalom/kozerdeku/MAB_akkreditalas_2012-2017.pdf

² A LB jelentéséhez a KE rektora 2016. január 25-i keltezéssel pontosításokat, megjegyzéseket fűzött. Ezek – a pontosítások átvezetése mellett – a megfelelő helyen lábjegyzetben olvashatók. [MAB: a rektori észrevételek a jelentés érdemi megállapításain és javaslatain nem változtattak.]

A jelentések címlapját az egyetem rektora kézjeggyével látta el, de nincs bennük utalás arra, hogy azokat kari vezető testület, mindenekelőtt a kari tanács (netán egy kari oktatói értekezlet) tárgyalta és elfogadta volna. Ez nem formális igény: ez annak a tükrre, mennyire tekinti egy szervezet a minőségügyet az azzal megbízott néhány (alkalmasint kiemelkedően hozzáértő, lásd pl. MK) személy feladatának vagy az egész (vezetői) kollektíva minőségért érzett és éreztetett felelőssége ügyének.

Az egyetem minőségügyi rendszeréről

A látogatás a három karról hozott MAB határozat következményeit, a jelenlegi helyzet megismerését célozta, és nem terjedt ki az egyetem minőségügyének egészére. Mivel azonban a minőségügy rendszert alkot, ezért a kari tevékenységek és helyzetek függenek és összefüggenek az egyetemi rendszerrel, így ilyen jellegű észrevételeket is szükséges megfogalmazni. Ezt erősíti, hogy időközben – a törvénymódosítás következtében – a KE-n is hivatalba lépett a kancellár.

A jelentések a minőségbiztosítási fejezet felépítésénél a MAB intézményakkreditációs önértékelési útmutatóját követik, ami a *European Standards and Guidelines* (ESG)-re alapoz. Ennek ellenére a jelentések egyike sem említi az ESG-t, jóllehet ezt már nem csak MAB, hanem maga a törvény is az értékelési eljárások alapjaként írja elő. Az egyetem az ISO-9001:2008 és ISO 14001:2004 szabvány szerinti Tanúsítvány birtokosa, és ezt újítja meg évről-évre.³ Ez jogilag megengedett, de tudni való, hogy a két rendszer logikája jelentősen eltér.^{4,5} Tekintettel arra, hogy az ISO használata más egyetemek gyakorlatából is ismert, az LB felhívja a MAB figyelmét arra, hogy ebben a kérdésben további elemzésekre, és – nagy valószínűséggel – MAB állásfoglalásra is szükség lenne.

Az egyetem működésének alapidokumentuma a 2015. február 2-án elfogadott *Szervezeti és Működési Szabályzat*, annak I. kötete, a *Szervezeti és Működési Rend* (SZMR). Ebben és a 11. sz. mellékletében megjelenő organogramban a minőségügy (szervezete) a kancellárhoz tartozik.

Az egyetemi minőségügynek Kaposváron – ismereteink szerint – három dokumentuma van.

- Egyik az SZMR 3. mellékleteként szereplő, 2007-ben elfogadott (az egyetem nyilvános honlapján elérhető, terjedelme 5 oldal) „Az Egyetem minőségügyi szervezete” c. működési rend <http://www.ke.hu/altalanos-informaciok>), aminek munka alatt lévő módosítási tervét a látogatás végén az LB kézhez kapta (lásd a Függelékben).^{6,7} Ennek funkcióját és alkalmazását csak a GTK jelentése említi.
- A másik dokumentumra is csak a GTK jelentése utal: „A minőségbiztosítási teendők alapja az Egyetem Integrált Irányítási Kézikönyve, amely csak az egyetemi honlap intranetes felületén érhető el (https://intranet.ke.hu/msites/intranet/UserFiles/File/minoseg/integralt_kezikonyv.pdf) megfelelő jogosultság ellenében (dolgozói státusz).” (Sőt: a rektor határozza meg kik kaphatnak külön nyilván tartásban rögzített, számozott példányt a kézikönyvből (kelt 2014. okt. 12.; 51 oldal). Az LB ezt utólag kérte és kapta meg.)
- A harmadik – „Minőségfejlesztési program” címen – az Intézményfejlesztési terv (2012–16) 2.10. fejezete, de ez a Kaposvári Egyetem nyilvános weboldalain nem érhető el, csak egy, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI) által végzett kutatás honlapján találtunk utalást erre: http://ofi.hu/sites/default/files/attachments/8_4_kutatasban_felhasznalt_intezmenyi_dokumentumok.pdf

A három dokumentummal kapcsolatos észrevételeink:

- A minőségügyi dokumentumok „nem tudnak” egymásról: egyikben sincs hivatkozás vagy utalás a másikra, ami a minőségügyi rendszer belső koordinációjának hiányát jelzi.

³ Az egyetem levélpapírjának alján is a TÜV Rheinland logóját tünteti fel, a MAB-ét nem!

⁴ Ez jól látszik a Magyar Szabványügyi Testület honlapján <http://www.mszt.hu/web/guest/minosegugyi-rendszerek>: „Az MSZ EN ISO 9001:2009 a gazdasági szféra minden területén, a legszélesebb körben elterjedt szabvány, amely mára egységes nemzetközi követelményrendszer. Olyan egységes iránymutatást jelent, amely a vállalkozás méretétől, tevékenységétől, működésétől függetlenül alkalmazható a gazdasági szektor bármely területén, mind a vállalkozási szférában, mind a közigazgatásban, a kormányzati szervek, non-profit szervezetek működésében egyaránt.”

⁵ Egy példa az ISO-ban megjelenő, onnan átvett, nem „honosított” szemléletre a KE Kézikönyvéből: „Jó minőségi és környezeti tevékenység, szolgáltatás nyújtásához Vevőink minőséggel, környezetvédelemmel kapcsolatos észrevételeit hasznosítjuk. El kívánjuk érni, hogy a hibafeltáró, helyesbítő folyamatokban való aktív részvételt Társaságunk minden alkalmazottja magára nézve kötelezőnek érezze.”

⁶ Ehhez megjegyezzük: az ESG nem európai elvárásokat, hanem sztenderdeket és irányelveket tartalmaz.

⁷ A KE rektorának 2016. január 25-én kelt levele az októberi látogatás során jelzett és átadott módosítási tervet további sorsáról nem tesz említést, a 2007-es szöveget az SZMSZ 2015. decemberi változtatása sem aktualizálta.

- b) Jelenleg ellentmondás van a minőségügyi dokumentumok, illetve az SZMR (és annak 11. sz. melléklete, az organogram) között: az előbbieken még a rektorhoz, az utóbbiakban már a kancellárhoz tartozik a minőségügy. Még a minőségügyi szervezet működési rendjének kézhez kapott friss módosítási terve sem tükrözi a felsőoktatási törvényben előírt új helyzetet.
- c) A 2011-es felsőoktatási törvényben és jogszabályaiban az ESG a magyar felsőoktatás minőségügyének, a MAB tevékenységének vezérfonala, így ettől egyetemi (s természetesen kari) szinten sem lehet eltekinteni.

A www.ke.hu honlapon az egyetem minőségügyéről (az idézett MAB oklevelet és működési rendet kivéve) nem található érdemi információ – szemben más egyetemek általános gyakorlatával, pl. ELTE <http://minoseg.elte.hu/> vagy University of Oxford <https://www.admin.ox.ac.uk/edc/qa/> vagy Babeş-Bolyai Egyetem <http://www.ubbcluj.ro/hu/despre/strategii/qa> –, a minőségügyi szervezet működésének és eredményének nincsenek lényegi nyilvános dokumentumai. Ennek is lehet az a következménye, hogy a karok honlapjai az egyetemi minőségügyi koordináció hiányát tükrözik. Ugyanezt jelzi, hogy csak a GTK jelentése tesz említést az ISO-rendszer alkalmazásáról, jóllehet az egyetem évente ad jelentést és kap tanúsítványt a lefolytatott auditról (l. az 1. sz. mellékletet). Ugyanígy csak a GTK jelentésben szerepel az Egyetem minőségirányítási kézikönyve, mint (fel)használt dokumentum, a másik két kar jelentésében ez egyáltalán nem jelenik meg, ami azt jelentheti, hogy nem is alkalmazzák. A minőségirányítási témakört a Művészeti Kar honlapja példaértékűen jeleníti meg. A GTK honlapján (<http://www.gtk.ke.hu/minosegbiztositas-kar>) is vannak ugyan – korábbi – minőségbiztosítási dokumentumok, de 2012 óta nincs e tevékenységnek honlapon dokumentált eredménye.

A „Pannon modell” című – az egyetem oktatási stratégiájáról szóló – TÁMOP pályázat 2014. évi 207 oldalas zárójelentése a minőségirányítás témakörét érdemben nem tárgyalja, csak formálisan érinti: <http://www.gtk.ke.hu/tartalom/kozerdeku/KE-oktatasi-strategia.pdf>. Ez is arra utal, hogy a minőségirányítás kérdésköre nem ágyazódik be az egyetem oktatási stratégiájába, s feltehetően csak akkor kerül elő, ha azt célirányos feladat (audit, akkreditáció) igényli.⁸

A magyar felsőoktatásban a MAB által – a jogszabályokra alapozottan – megfogalmazott minőségi szempontok és kritériumok érvényesek az intézményi és a párhuzamos akkreditációs eljárásokban, a doktori iskolák értékelésében, az egyetemi tanári pályázatok véleményezésében. A Kaposvári Egyetem elmúlt években a MAB-hoz véleményezésre benyújtott különböző előterjesztéseinek mintegy fele – a mellékelt összeállítás szerint (2. sz. melléklet) – nem kapta meg a MAB támogatását. Ezeknek az egyetemi beadványoknak és MAB értékelésüknek nincs kapcsolata az ISO rendszer audit-szempontjaival. S bár bizonyára nincs ellentmondás a két rendszer szándéka között, de ezt a tapasztalatot látva is érdemes megfontolni, milyen hatásfokot és eredményt hoz az itt nem adekvát, mert nem egyetemi működésre készült audit-rendszer dominanciája a felsőoktatási törvényre és rendeleteire épülő, részben az európai gyakorlatot követő szemléletben és gyakorlatban. Az LB megfontolásra javasolja mind az egyetemnek, mind a MAB-nak, mennyiben célszerű az elsősorban termékorientált, vállalati profilú (MSZ EN ISO 9001:2009), egyáltalán nem felsőoktatási szabvány kizárólagos vagy párhuzamos alkalmazása, anélkül, hogy azt a felsőoktatási minőség tartalmához és értékrendjéhez igazítanák.

Összefoglalás és ajánlások, javaslatok

A minőség biztosításának és fejlesztésének több rendszere, módszere van. Bármelyik lehet eredményes, ha azt a felsőoktatás, mint „műfaj” sajátosságainak – céljainak, feladatainak, módszereinek – és a külső érdekek és értékelések szempontjainak figyelembe vételével, az érintettek aktív részvételével és meggyőző(őd)ésével – tervezetten és szervezeten – végezzük. Ezek alapján az LB javasolja, hogy a MAB testület fogalmazzon meg egy állásfoglalást, de legalább egy ajánlást e kérdésben és érvényesítse azt. Érje el a MAB, hogy minden egyetemi/főiskolai honlapon legyen minőségügyi könyvtár, vagy hivatkozás, ahol nyilvánosan elérhetők az intézményakkreditációs MAB határozatok és azok mellékletei is (megegyezően a MAB honlapján elérhetőekkel).

⁸ Nem a MAB hatásköre és nem a KE felelőssége, de fontos szót tenni, mert szinte hihetetlen: a KE gazdálkodásáról és működéséről készült 70 oldalas ÁSZ jelentésben a „minőség” szó egyszer sem fordul elő: <http://www.asz.hu/jelentes/15030/jelentes-a-kaposvari-egyetem-ellenorzesrol-az-allami-felsooktatasi-intezmenyek-gazdalkodasanak-mukodesenek-ellenorzesere/15030j000.pdf>, így aztán a „MAB”, az „akkreditáció” és az „ISO” szavak sem.

A Gazdaságtudományi Kar akkreditációs értékelése

I. Akkreditációs minősítés

KAPOSVÁRI EGYETEM Gazdaságtudományi Kar	A (Akkreditált) A kar akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.
--	--

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény, a MAB akkreditációs elvárásai és a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjei (*Standards and Guidelines in the European Higher Education Area, ESG*) alapján a **Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Karát a MAB karként akkreditálja.**⁹ A kar személyi és infrastrukturális ellátottsága, valamint minőségbiztosítása tekintetében a MAB összefoglalóan a következőket állapította meg:

- Rendelkezik az oktatott szakokhoz¹⁰, a tudományági¹¹ sajátosságokhoz igazodó oktatói-kutatói testülettel.
- Rendelkezik a karon folyó képzésekhez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; előadóteremmel, szeminárium helyiséggel, intézményi/kari könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel, laboratóriummal, kísérleti és gyakorlóhelyekkel, műszerekkel – valamint kollégiumi férőhelyek, sport és kulturális létesítmények, diákétkezési lehetőségek igénybevétele) és pénzügyi eszközökkel.
- A kar minőségbiztosítási és -fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – megfelelőek, a II. és III. fejezetben megfogalmazott észrevételekre tekintettel.
- A kar működését szabályozódokumentumai kidolgozottak, rendelkezésre állnak; kari organogram és működési rend (egyetemi SZMSZ I. számú mellékletében a Szervezeti és működési rendben).

A MAB további akkreditációs elvárásai:

- Több kar által szervezett interdiszciplináris (karközi) képzéseknél legyen a szaknak a képzésért felelős és a képzés adminisztrációját végző gesztorkara.

A kar működési feltételeire vonatkozó részletes megállapításokat a jelentés az alábbiakban tartalmazza.

⁹ A MAB az értékelést az Nftv. **2015. szeptember 1-től** hatályos szabályai alapján végezte.

¹⁰ Ld.: a *Függelékben* felsorolt szakok jegyzékét.

¹¹ A vonatkozó tudományterület(ek) felsorolása: gazdaságtudományok, társadalomtudományok.

II. Minőségértékelés

II.1. A kar általános helyzetképe

Honnan – hova tart a kar?

A MAB 2012. évi akkreditációs jelentésében a kar számára megfogalmazott javaslatok a következők voltak:

- Átgondolt beiskolázási stratégiával törekedjenek – a hatályos jogszabályban az önálló karra előírt – az egy szakra felvett (alap- és mesterszakokra számítva) legalább 80 fős hallgatói létszámok elérésére¹².
- A GTK vezetése készítsen **elemzést** az új felsőoktatási törvénynek a kar stratégiai céljaira gyakorolt hatásáról, és a megállapítások alapján gondolja újra a kar fejlesztési irányait.
- A közeljövőben elengedhetetlen az előregedett egyetemi tanári beosztású oktatói kör, valamint a docensi állomány **fiatalítása**.
- A kutatások **szinergiájával** erősíteni kell tudományos eredményességet. a potenciális *spillover* hatások kiaknázása jelentősen javíthatja a tudományos teljesítményeket, e tekintetben fontos lenne a nemzetközi kutatásokba, pl. FP7-es programokba való bekapcsolódás is.
- Be kell vezetni az oktatók **publikációs teljesítményének értékalapú mérését**.
- Meg kell vizsgálni, miként lehet csökkenteni azoknak a végzős hallgatóknak az arányát, akik **nyelvvizsga** hiányában nem vehetik át oklevelüket.
- A jelentősen csökkentett államilag finanszírozott keretszámok komoly kihívások elé állítják a kar vezetését. Ennek orvoslására a jövőben **megfelelő beiskolázási stratégia kidolgozása** szükséges.

A MAB javaslatait az egyetem az önértékelő jelentésében (SWOT analízis, stratégia) bemutatottak szerint építette be működésébe. Ezekre vonatkozó értékelésünket lásd alább.

Miként más egyetemeken, a KE GTK-án is komoly probléma, hogy a hallgatói összlétszám alacsony, nem éri el a 700-at¹³, ezért a képzés elaprózott. Ez elsősorban nem pénzügyi hatékonyság kérdése. Akkor sem jók automatikusan a mini szakok, ha a pénzügyi háttér nem meghatározó szempont.

- (i) A kis csoportokban folyó képzés során bizonytalan lehet a hallgatók reális önértékelése: egy 9 fős csoportban a leggyengébb is a jónak tűnő 9. lesz. Ugyanezzel a teljesítménnyel egy 90 fős szakon lehet, hogy az utolsó 10 hallgató közé kerülne.
- (ii) Az alacsony hallgatói létszám miatt alacsony az oktatók összlétszáma is, így a diákoknak nincs módjuk arra, hogy különféle részterületek specialistaival is kellően nagy számban találkozzanak egyetemi pályafutásuk során. Ez – egyebek mellett – abban is megnyilvánul, hogy az „átlag diák” a szabadon választható tantárgyak szűk kínálatát találja.

A DPR szerint jól elhelyezkednek a végzettek, sőt már a hallgatók is.

Mint az 1. táblázat mutatja, a KE GTK-n legalább 8 képzési forma fut egymással párhuzamosan. A 2014/2015-ös, illetve a 2015/2016-os adatok összevetése azt is jelzi, hogy a folyamat rossz irányba tart.

A nappali tagozatos hallgatók összlétszáma a 2015/2016-os tanévben 442 fő nappalis és 211 levelező hallgató (összesen: 653 fő).¹⁴ Mint az 1. táblázat is mutatja, a képzés erősen szétaprózódott, 8 képzési forma él egymás mellett – és akkor még nem is vettük figyelembe az angol-magyar képzés elkülönülését.¹⁵

¹² A képzésenkénti legalább 80 fős hallgatói létszámot előíró jogszabály (79/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet hatályát veszítette.

¹³ Összehasonlításképpen a jó példák: A SZIE GTK-nak „közel 4000” hallgatója van (<http://www.gtk.szie.hu/karunkrol>), a PTE GTK-n 2200 hallgató tanul, a SZTE GTK-n közel 2000 (<http://www.eco.u-szeged.hu/karrol/bemutakozas/altalanos-ismerteto/altalanos-ismerteto>), a DE GTK-n csak az 1. évfolyamon (alap- és mesterszak) 1400 hallgató tanul (<http://www.unideb.hu/portal/node/14681>), stb.

¹⁴ Az aktív-passzív megoszlás a jelen tanévre nem ismert. 2014/2015-ben 90:10 körül volt. Feltehetően most is kb. ennyi.

¹⁵ Mint a fenti táblázatból is látható, mesterképzésben a *regionális és környezeti gazdaságtan* a nappali tagozaton angolul is működik. Ezek – a tavalyi adatok szerint – mind külföldi hallgatók. A *nemzetközi tanulmányok* alapszakon is folyik angol nyelvű képzés. Ez a szak a Pedagógiai Karról jött át.

A lenti táblázat adatai kumuláltak: 4-7 félév diákjait együttesen jelentik. Ebből következően a homogén hallgatói csoportok létszáma még a viszonylag nagy létszámú szakok esetében is visszakorrigálandó. Így tehát amennyiben a 122 agrármérnök egyenletesen oszlik meg a 7 félév között, akkor ez egy-egy hallgatói csoportban 17-18 diákot jelent. A második legnagyobb homogén csoport a 66 pénzügy-számviteles diák. Ez 7 félévre elosztva 9-10 diák / csoport méretet jelent.

1. táblázat: GTK hallgatói létszám, 2015/2016-os őszi félév

	Képzési szint	Tudományterület	Szak megnevezése	Képzési idő (félév)	Nappali létszám	%-os arány	Levelező létszám	%-os arány	Létszám összesen	%-os arány
1	Doktori képzés	gazdálkodás-és szerveztudományok	GSZDI (doktori Iskola: magyar, angol)	6	26	6%	15	7%	41	6%
		gazdaságtudományok	pénzügy	4	25	6%	0		25	4%
2	Mesterképzés	gazdaságtudományok	regionális és környezeti gazdaságtan (magyar, angol)	4	19	4%	7	3%	26	4%
		agrár	vidékfejlesztési agrármérnöki	4	14	3%	8	4%	22	3%
3	Alapképzés	agrár	gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki	7	122	28%	0		122	19%
		gazdaságtudományok	kereskedelem és marketing	7	51	12%	31	15%	82	13%
		társadalomtudományok	nemzetközi tanulmányok (magyar, angol)	6	22	5%	1	0.5%	23	4%
		gazdaságtudományok	pénzügy és számvitel	7	66	15%	101	48%	167	26%
4	Felsőoktatási szakképzés (FOSZK)	agrár	gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök	4	31	7%	19	9%	50	8%
		gazdaságtudományok	kereskedelem és marketing [kereskedelmi logisztika]	4	2	0.5%	7	3%	9	1%
		gazdaságtudományok	kereskedelem és marketing [kereskedelmi]	4	3	1%	5	2%	8	1%
		gazdaságtudományok	kereskedelem és marketing [marketingkommunikáció]	4	19	4%	0		19	3%
		gazdaságtudományok	pénzügy és számvitel [államháztartási]	4	0		5	2%	5	1%
		gazdaságtudományok	pénzügy és számvitel [pénzügyintézet]	4	25	6%	2	1%	27	4%
		gazdaságtudományok	pénzügy és számvitel [vállalkozási]	4	9	2%	10	5%	19	3%
5	Felsőfokú szakképzés	gazdaságtudományok	kereskedelmi szakmenedzser	4	2	0.5%	0		2	0%
		gazdaságtudományok	adóigazgatási szakügyintéző	4	1	0.2%	0		1	0.2%
		gazdaságtudományok	értékpapírpiazi szakügyintéző	4	1	0.2%	0		1	0.2%
6	Szakirányú továbbképzés (SZT)	gazdaságtudományok	felszámolási és vagyonyfelügyeleti specialista	4	1	0.2%	0		1	0.2%
7	ERASMUS		Nemzetközi program képzése		1	0.2%	0		1	0.2%
8	ERASMUS		vendéghallgatói tanulmányok		2	0.5%	0		2	0.3%

Forrás: LB számítás a Dékáni Hivatal által utólag megküldött adatok alapján.

Mint a 2. táblázatból kiolvasható, csökken az alapképzés súlya, a mesterképzés aránya messze elmarad a bolognai koncepciónak megfelelő 30%-tól, a felsőoktatási szakképzésben tanulók aránya pedig igen magas, ami azt jelenti, hogy az alapszakos hallgatók jelentős arányban együtt tanulnak náluknál nyilvánvalóan gyengébb felkészültségű hallgatókkal. Ez csak a színvonal rovására történhet.

2. táblázat: A GTK képzési szintjeinek megoszlása (%)

	Felsőoktatási szakképzés (FOSZK)	Alapképzés	Mesterképzés	Szakirányú továbbképzés (SZT)	PhD
2014/2015	21	64	11	1	3
2015/2016	21	60	11	0,2	6

Forrás: LB számítás

A nemzetközi tanulmányok alapszak a Pedagógiai Kar profiltisztítása nyomán került át a GTK-ra 2013-ban. Ez utólag is helyeselhető döntés volt. A szak jövője azonban reménytelen, mert a hatályos rendelkez-

zések szerint 465 pont alatt diákok önköltséges alapon sem vehetők fel. Ilyen magas pontszámmal nem jelentkeznék elegendő Kaposvárra. Ha a kötelező minimum-ponthatárok rendszere tovább bővül – ami logikus lépés lenne a kormányzat részéről –, akkor ez újabb és újabb szakok működését lehetetlenítené el.

Nem meglepő módon azonban az elaprózódás tényét mind az oktatók, mind a látogatás során megismert hallgatók alapvetően pozitív körülményként élik meg, ráadásul nem csak kari, de egyetemi szinten is. Általános és visszatérő jellemzője volt megszólalásaiknak az, hogy a kaposvári egyetemen „családias” a légkör. Ez egy *érdekes* ellentmondás!

A kar dokumentumai, szervezete, vezetése, kari stratégia

A jelenleg érvényes kari szervezeti struktúra 2013 őszén állt fel: 8 tanszék munkáját 3 intézet fogja össze. Ez megfelel a *Kaposvári Egyetem* általános szervezeti rendszerének. A kar oktatói létszáma a vizsgált időszakban 40-45 fő volt. A létszámokat tekintve jelenleg a *Módszertani Intézet* (4 tanszék) és a *Marketing és Menedzsment Intézet* (3 tanszék) közel hasonló méretű, a *Pénzügyi és Számviteli Intézet* (2 tanszék) lényegesen kisebb. Minden intézetigazgató egyben tanszékvezető is, ami formális szempontból kifogásolható, hiszen ezek a vezetők saját maguk főnökei is egyben. Ez azonban az intézeti struktúrából majdnem elkerülhetetlenül következik, más egyetemeken is hasonló a helyzet. A fontos munkáltatói és finanszírozási döntések amúgy is dékáni szinten történnek, ezért az elvi összeférhetlenségek intézetek és tanszékek vonatkozásában nem bírnak komoly jelentőséggel. A *Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Tanszék* esetében még további átfedést okoz, hogy a tanszékvezető egyben az egyetem rektora is. A kari vezetés és a tanszékvezetők véleménye szerint a kettős struktúra inkább előnyös, mint hátrányos. A kar dolgozói közelebb kerültek egymáshoz, sikeresebben lehet koordinálni a kari szinten elvállalt pályázatokat is, a korábbiakhoz képest több a közös kutatás is. A PhD hallgatók képzése, illetve az oktatásba való bevonása is alapjában véve intézeti szinten kerül egyeztetésre. Ez az értékelés elfogadható.

A kar jelentős energiákat fektet be abba, hogy közeli kapcsolatot alakítson ki a helyi vállalkozati/intézményi szférával annak érdekében, hogy a diákok a kötelező szakmai gyakorlatot minél hasznosabban töltsék. Kb. 90-100 céggel, intézménnyel állnak kapcsolatban. A szakmai gyakorlatra a jelentkezés a kar által összeállított céglista alapján történik, de egyéni kérésre engedélyezni szokták további cégek bevonását is. Az LB látogatása alkalmából a kar meghívta 6 partnercég vezető munkatársát. Ők mind elégedetten nyilatkoztak az együttműködésről és a diákokról.

A kari C-SWOT analízis

A kar által felsorolás formában bemutatott elemzés”, eredmény és folyamatkövetés, megfogalmazott tennivalók megnevezése nélkül 14 pontban határozza meg erősségeit, 4 pontban a gyengeségeket, 6 pontban veszélyeket, 5 pontban lehetőségeket (további részletezéssel), majd 4 külső tényező felsorolásával korrekt képet fest a kar jelenlegi helyzetéről.

Erősség, hogy a kar képzési struktúrájára egyszerre jellemző a horizontális sokszínűség és a vertikális egymásra épülés, amely oktatási együttműködésekre ad lehetőséget a másik három karral. Veszély ugyanakkor, hogy mivel a beiskolázási bázis a régióra szűkül, így egyes új képzések komoly belső konkurenciát jelentenek a már létező szakoknak.

Erősség a kutatói utánpótlás nevelést biztosító doktori iskola és hogy az oktatók 70 százaléka tudományos fokozattal rendelkezik, ugyanakkor veszély, hogy a klasszikus kutatási források beszűkülése komolyan veszélyezteti a publikációs aktivitást, az oktatók tudományos előrehaladását.

Gyengeség a professzori kar kis létszáma és külső negatív körülmény a vidéki kisebb felsőoktatási intézmények oktatói gárdájának egzisztenciális elbizonytalanodása, amit tovább nehezít, hogy gazdasági fejletlensége miatt (is) gyenge a régió megtartó képessége a fiatalokra nézve.

Az erősségek között szerepel a stabil gyakorlati bázis, a működő vállalati együttműködések, ugyanakkor a régió alacsony gazdasági fejlettsége miatt a vállalatoktól érkező kutatási és oktatási megbízások drasztikusan visszaestek, veszélyeztetve a kar szolgáltató tevékenységét.

Erősség a kedvező oktató-hallgató arány, hiszen lehetőség van a személyre szabott képzésre, kiscsoportban való oktatásra, valamint az idegen nyelvi képzés egyetemi szintű fenntartása, kötelező tárgy-

ként szerepeltetése a mintatantervekben, de továbbra is gyengeség a nyelvvizsga hiányában ki nem adott diplomák magas aránya.

Erősség a kiválóan felszerelt könyvtár, a működő ERASMUS program a hallgatóknak és az oktatóknak, ugyanakkor a beiskolázási stratégia és taktika alakításához viszonylag kis mennyiségű és mélységű az információáramlás a kar és a középiskolák között, tehát a gyengeségként említett gyenge jelentkezési szám javítása terén az intézménynek is vannak teendői.

Erősség, hogy a kar nemzetközi kapcsolatokban gazdag (2014-től az *EDAMBA – European Doctoral Association in Management and Business Administration* – tagja), ennek ellenére a veszélyek között jegyzi önértékelésében, hogy kutatási projektek tekintetében viszonylag kevés a jövőben egyre nagyobb környezeti elvárásként megjelenő nemzetközi kapcsolat és tapasztalat.

A kar lehetőségeit a meglévő erőforrásokat kiaknázó új képzések indításában, képzései minőségi átalakításában (tehetséggondozás további erősítése, a *Baka József Szakkollégium* tevékenységének támogatása), a karok és egységek közötti együttműködés erősítésében (szakirányú továbbképzések), a duális képzési rendszerben való részvételben, a nemzetköziesítésben, s a továbbra is aktív régiós szerepvállalásban látja.

A kar veszélynek tekinti az állami finanszírozású képzéshez jutó hallgatók számának drasztikus csökkenését a gazdaságtudományok képzési területén.

Az analízis fontos adaléka lehet a 2012-ben írt, de évente folyamatosan frissítésre kerülő egyetemi stratégiának. A folyamatkövetés és tervezés részeként cselekvési tervet kell rá építeni, e nélkül csak gyenge hatású leíró helyzetkép marad.

II.2. A kar kulcsfontosságú eredményei

1. Oktatás

A kar képzési szerkezete, a képzések eredményessége

A kar vezetése jelentős erőfeszítéseket tett az elmúlt években annak érdekében is, hogy minél több külföldi hallgatót tudjanak Kaposvárra hozni, és ezáltal az angol, illetve német nyelven folyó oktatást is tudjanak végezni. Ezt a céljukat a *Stipendium Hungaricum* néven futó országos program segíti leginkább, amely alap, mester, és doktori iskola szinten egyaránt elérhető a külföldi diákok számára. A kar által gondozott *pénzügy* mesterszakot a romániai Csíkszeredáról toborzott hallgatókkal is szeretnék bővíteni.¹⁶ 2016-ban a kar Doktori iskolája az 1997-ben alapított, *Hamburger Fern-Hochschule* nevet viselő magán intézménnyel 7-12 hallgató számára közös képzést kíván beindítani. A HFH Ausztriában, Svájcban és Németországban 50 képzési helyet működtet virtuális kampusz rendszerben.¹⁷ A KE-GTK oktatói között négy olyan kolléga van, aki szívesen tanítana német nyelven. Ez tehát először a PhD képzésben valósulhat meg. **Felhívjuk a figyelmet, hogy a MAB a közös doktori képzéseket támogatja, még csak nem is folytat le akkreditációt, ha mindkét intézménynek van akkreditált doktori képzése (iskolája). Ez itt a német oldalon nincs meg!**

A kar vezetése a most induló duális képzésre is úgy tekint, mint egy lehetőségre, amellyel még több diákot tudnak beiskolázni. Jelenleg kari szinten 22 céggel kötötték meg a kötelező megállapodásokat, ténylegesen azonban csak 8 alapszakos hallgató veszi igénybe ezt a képzési formát.¹⁸ A meggondolás az, hogy a potenciális diákok szülei számára a duális képzés – vagyis a tanulás melletti pénzkereset –

¹⁶ Az aláírt, de csak 2016-tól működő konstrukció szerint a 4 féléves képzésből egy félévet Kaposváron töltenének a romániai magyar diákok, de kettős diplomát kapnának. (Ez így nemzetközi közös képzés volna, melynek hazai engedélyezése – ennek keretében akkreditációja – szükséges!) A tervek között szerepel egy újabb doktori program indítása, kifejezetten azzal a céllal, hogy a csíkszeredai egyetemi oktatók mielőbb elérjék a – Romániában is érvényes – doktori fokozatot.

¹⁷ Ezt a nemzetközi közös képzést is hazai nyilvántartásba kell vetetni! Tudomásunk szerint a HFH-nak nincs jogosultsága doktori képzésre, így ez a tervezett közös képzés nem felel meg a MAB elvárásoknak! (Mindezek ellenére a HFH honlapján már meghirdette.)

¹⁸ Ők az alapszakos hallgatók között vannak számba véve (elkülönítés nélkül).

vonzó megoldás lehet akkor, ha a gyermek államilag nem támogatott képzést (adott esetben: közgazdasági szakot) választ (kénytelen választani).

Érdekes, és egyértelműen dicsérendő sajátossága a kaposvári egyetemi képzésnek, hogy az egyetem valamennyi karán kötelező a hallgatóknak jogi, gazdasági és kommunikációs tantárgyakat is felvenni. Ezek oktatását mindenütt a GTK végzi. Az átoktatás ennél azonban szélesebb körű. A tanszékvezetők elmondása szerint az oktatói munka 30-40%-a más karokat segít. Ez indokolhatja az egyébként olyan „kakukktójás”-nak tűnő intézményi elem létezését is, mint a *Matematikai és Fizikai Tanszék*.

További érdekes és értékes jellemzője a karon folyó oktatásnak az elő-diplomavédés rendszerének bevezetése, illetve a szigorlatok visszaállítása. Az előbbi megoldás azt jelenti, hogy kb. 3 héttel a tényleges védés előtt a hallgató röviden prezentálja az addig elkészült anyagot. Ennek alapján az adott tanszék 2-3 oktatója eldönti, hogy egyáltalán van-e remény arra, hogy határidőre elkészüljön a diploma dolgozat. Ha nincs, akkor már ezen a ponton megállítják a folyamatot, s a hallgató csak a következő félévben védhet. Hasonlóképpen szolgálja a sikeres diploma-védést az, hogy a záróvizsgán már csak a diploma-munkára koncentrál a hallgató is, meg a vizsgabizottság is, miután a hallgatók már korábban a szigorlatokon tanúságát adták annak, hogy az alapvető szakmai ismereteket már elsajátították.

Az egyetem és a kar erőforrásai között jelentős arányt képvisel az egykori *Pannon Agrártudományi Egyetem* szellemi öröksége. A kar két tanszékén az alkalmazásban álló oktatók többsége agrármérnökből képezte át magát közgazdásszá:

- Agrárgazdasági és Menedzsment Tanszéken, a kar legnagyobb tanszékén 13-ból 11 fő;
- Marketing és Kereskedelem Tanszéken 6-ból 4 fő.

Mindebből többféle párhuzamosság is adódik, például az, hogy az *Agrár- és Környezettudományi Kar* is nagyon erős a marketingjellegű képzés. Az agrárarkötődést mutatja a hallgatók megoszlása is. A nappali tagozatos hallgatók 28%-a gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki szakon tanul, és vélhetően az Agrár kartól fogja megkapni alapszakos diplomáját is.^{19,20} Az egyetem – a *Debreceni Egyetemmel* közös kiadásában – jelenteti meg a 2004-ben alapított *Élelmiszer, táplálkozás és marketing* c. folyóiratot. A lap megjelenése az internetes honlap szerint a múltban meglehetősen rendszertelen volt: 11 év alatt – a dupla számokat is figyelembe véve – mindössze 14 száma jelent meg.

A honlap szerint a *Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola* tudományos programja is az ágazathoz kapcsolódik:

- megújítható erőforrások mezőgazdasági alkalmazásának gazdasági vizsgálata,
- a terület- és vidékfejlesztés gazdasági összefüggéseinek feltárása,
- a korszerű, állati eredetű élelmiszerek előállításának, gazdasági és piaci kapcsolatrendszerének, marketing tevékenységének elemzése, különös tekintettel az EU harmonizációval összefüggő feladatokra.

A Doktori Iskola akkreditációs szintű, részletes vizsgálata nem volt feladata jelen értékelésnek, azonban a szóbeli tájékoztatás, a honlap és a megkapott számadatok alapján is megállapítható, hogy a köz-eljövőben teljesíteni fogják²¹ az oktatói állományra vonatkozó személyi feltételeket (6 fő → 7 fő megfelelt törzstag). Öröndetes, hogy az elmúlt évek során tisztes számú sikeres védés történt. Mindenképpen feltűnő, és ellentmondásban áll a korábban hangsúlyozott agrárarkötődéssel, hogy a felsorolt években megvédett PhD értekezések csak kisebbik része kapcsolódott az agráriumhoz. Ugyanakkor viszont megfelelő ez az arány, ha ahhoz viszonyítjuk, hogy a doktori iskola 7 törzstagjából 4 fő nem kötődik szorosan az agrártudományokhoz.

¹⁹ A nappalis hallgatók második legnagyobb csoportja pénzügy-számvitel alapszakos hallgató, de az ő arányuk csak 15%. A levelező képzésben más a helyzet: 48% a pénzügy-számviteles hallgatói arány, agrár-mérnök képzés viszont nincs is.

²⁰ A KE megjegyzése: „A gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnök szak a Gazdaságtudományi Kar által gondozott, akkreditált szak, hallgatói a Gazdaságtudományi Karhoz tartoznak. A képzésben az Agrár- és Környezettudományi Kar oktatói más szakokhoz képest lényegesen nagyobb arányban vesznek részt, a diplomát azonban a Gazdaságtudomány Kar adja ki.”

²¹ A doktori iskola (D126) minősítése: „megfelel” (2015/9/IX/19/2/921. sz., 2015.12.11-én kelt MAB hat.), hatálya: 2020. XII. 31.

3. táblázat: Megvédett PhD értékezések száma és tárgya

	2015	2014	2013	2012	2011
Összesen	4	9	3	5	10
✓ ebből agrár	0	2	1	2	7

Forrás: <http://www.gtk.ke.hu/gazdalkodas-es-szervezestudomanyok-doktori-iskola/fokozatot-szerzettek-adatai>

Végzettek elhelyezkedése

A végzett hallgatók elhelyezkedése egyelőre nem tűnik problémásnak. A hallgatókkal folytatott konzultáció is azt jelezte vissza, hogy a diákok optimisták az elhelyezkedési lehetőségeiket illetően.

2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység

Az önértékelés igen részletes leírást tartalmaz a kar tudományos kutatásainak keretrendszeréről, a fő kutatási irányokról és prioritásokról (élelmiszergazdaság és élelmiszermarketing (táplálkozásmarketing); területfejlesztés, helyi és térségi gazdaságfejlesztés; helyi és alternatív pénzügyek; alkalmazott matematika és informatikai kutatási tevékenység), tudományos partnerekről, a hazai és nemzetközi pályázati részvételről és eredményességről.

Az 5. táblázat (GTK önértékelés 39. oldal) a kari publikációs statisztikát közli. Az adatokat úgy lenne érdemes a karon belül elemezni, hogy melyek mögött állnak széles publicitású, jó helyeken közölt új eredmények és melyek a különböző formákban (előadás, absztrakt stb.) megjelenő előzmények vagy ismétlődések.

A karon folyó kutatás és oktatás fontos fókuszpontja a regionális és/vagy térgazdálkodás. E területen a kar számos vezető oktatója kutat, és a kar gondozásában van a 2009-ben alapított, angol nyelvű *Regional and Business Studies* c. folyóirat. Az internetes honlap szerint a lapnak évente 2-3 száma jelenik meg.

Az elmúlt három évben folytatott kutatások mennyiségéről és minőségéről kari szinten nehéz pontos aktuális képet alkotni. A kar honlapján található, évenkénti bontású publikációs jegyzék utolsó éve 2004 (sic!).²² Az egyetemi szintű minőségbiztosítással foglalkozó weboldalon található egy ennél frissebb dokumentum is, de az is 2011-es kiadású. A kar kiadásában megjelent *10 éves a Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Kara, 2004-2014* c. 150 oldalas kiadvány sem szolgál elegendő friss és teljes körű információval. Kivétel ez alól a *Marketing és Kereskedelmi Tanszék*, valamint a *Matematikai és Fizikai Tanszék*, ahol a publikációs listák több cikket is felsorolnak a 2012-2014-es időszakból.

A hazai és nemzetközi kapcsolatok felsorolása (36-38. oldal) közel száz tételt (partnert) tartalmaz. Ez szám szerint imponáló, de kérdés, hogy egy viszonylag kis kar milyen hatékonysággal tudja és bírja (időben, energiában, anyagilag) érdemben működtetni ezt a mértéket és hogyan volna érdemes a kimutathatóan eredményes kapcsolatokra koncentrálni.

A karon minden bizonnyal kiterjedt a TDK-munka is. Sajnos erről a kari honlap csak több éves késéssel ad tájékoztatást. Az utolsó beszámoló a 2010/2011-es tanévről szól.²³

3. Gazdálkodás

A kar nem képez önálló gazdálkodási jogkörrel rendelkező egységet az egyetemen belül. Utóbbi költség-szerkezetéből adódóan a kar gazdasági helyzetét közel olyan mértékben befolyásolják az egyetemi szintű költségek felosztásának szabályai, mint amennyire ez a saját bevételek és kiadások segítségével alakítható.

A kar átgondolt, költségtakarékos gazdálkodást, eredményes projekttevékenységet végez. A bérezés biztosításán túli többletmunka finanszírozása elsősorban a pályázati keretből történik. A képzések után kapott állami támogatás mellett egyre nagyobb szerepet játszik költségvetésükben az önköltséges hallgatók befizetése. Jelenleg a karon az állami és önköltséges hallgatók aránya 46,4% és 54,6 % (a gazdaságtudományi képzésekre felvett hallgatók 80%-a önköltséges finanszírozási formában tanul). Ezt egészíti ki az utóbbi 3-4 évben intenzív növekedésnek indult (elsősorban EU-s pénzből finanszírozott)

²² <http://www.gtk.ke.hu/kutatas/publikacios-jegyzetek>

²³ <http://etdk.ke.hu/menu/40/22> Egy másik helyen 2013-ról is van tájékoztatás. Itt: <http://etdk.ke.hu/hirek/47>

pályázati tevékenység. Az elnyert és megvalósított pályázatok lehetőséget biztosítanak az alapterhek bizonyos hányadának és az általános költségek egy részének finanszírozására. Az elmúlt 3 év kiadásai közül problémát – a sorozatos költségvetési intézkedések következtében – csak az oktatási tevékenységhez kapcsolódó dologi kiadások (eszközök beszerzése, útiköltségek fizetése) teljesítése jelentett.

2014-ben új intézményi irányítási rendszer működik az egyetemen, melynek köszönhetően 2015-től arányosabb a képzések önköltségszámítása és a közvetett költségek felosztása.

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)

3.1. Kari stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A karon kinevezett minőségügyi vezető is dolgozik, aki természetesen egyben oktató is. Elmondása szerint a kar nagy erőket fordít az ISO 9001-es szabványnak való megfelelésnek. A külső auditor ezt három évente ellenőrzi, a kar belső erőből évente végez megfelelési ellenőrzést.

A hallgatói véleményezési rendszer az elmúlt évek során többször átalakult. Jelenleg nem teljes körű. A cél az, hogy minden évben, minden alapszakot oktató tanár egy kurzusa értékelésre kerüljön. Ez nem elégséges. Különösen kifogásolható, hogy a hallgatói értékelések rendszerszerűen nem csatlakoznak vissza az oktatói minősítés folyamatához.

Fontosnak tartják a diplomás pályakövetést is. Ez a *Marketing Tanszék* feladata 2008-tól. A 2014. évi DPR felmérés eredményeit részletesen bemutatta a kari önértékelés. Indokolt lenne ezekből az oktatásban hasznosítható következtetéseket levonni és ennek megfelelő intézkedéseket hozni.

Az oktatók számára az oktatói minőségbiztosítás (továbbképzés) keretében rendszeres továbbképzési kurzusokat szerveznek (pl. angol nyelv, e-learning, kutatómódszertan, coaching, duális képzés). Elvben fontosnak tartja a kar vezetése, hogy tehetséges fiatal és/vagy középkorú oktatók 3-6 hónapot külföldre menjenek, a gyakorlatban azonban ez ritka.

3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése

Az egyetem képzési programját és annak módosításait az illetékes karok Kari Tanácsainak előterjesztésére a Szenátus fogadja el.

Az új képzési programok indításának kari szintű koordinációja az intézményi stratégiával összhangban történik. A már futó szakok minőségi követéséért a szakfelelős felel. A szakokon futó kurzusokat a tanszékek gondozzák, a tanszékvezetők koordinálásával. A képzések belső értékelése elsősorban kurzusorientáltan, tanszékenként zajlik. A hallgatók előrehaladásának, teljesítményének figyelemmel kísérése, a hallgatói felmérések eredményeinek, valamint a munkaerő-piaci visszacsatolásoknak (hazai és nemzetközi igények) a felhasználása a tantárgyfejlesztésben, a visszacsatolások eredményeinek felhasználása a képzések minőségi követése keretében, az intézményi felelősök és a szakmai fórumok tapasztalatainak összehangolása után történik.

A képzési programok indítására az utóbbi években más karral együttműködésben (*művészeti menedzser* szakirányú továbbképzés) volt példa. Ennek során az oktatási dékánhelyettesekkel együttműködésben a szakfelelős dolgozza ki az oktatási programot és a szakindítási dokumentációt.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

A *Tanulmányi és Vizsgaszabályzat* (SZMSZ III. kötet) és a záróvizsgálával kapcsolatos információk a hallgatók számára az egyetemi Neptun rendszer nyitóoldalán (<https://neptun.ke.hu/hallgato/login.aspx>) és a tanszékeken érhető el, illetve a Neptun *Meet Street* felülete is lehetőséget biztosít az oktatók számára azok hallgatókkal való megosztására.

Jól működő rendszer. A próbaszerűen átnézett szakdolgozatok megfelelő színvonalúak voltak.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

A *Gazdaságtudományi Kar* oktatóinak kinevezésére a hatályos jogszabályok mellett az egyetemi SZMSZ II kötet, a *Foglalkoztatási Követelményrendszer* vonatkozik. Az oktatói állomány folyamatos minőségi ellenőrzése a kari *Humánpolitikai Bizottság* feladata, amely egyéni teljesítményértékelő

adatlapot dolgozott ki az oktatók számára oktatás és oktatásszervezés, kutatás- és kutatásszervezés, menedzsment és közéleti tevékenységük értékelésére. Pilot projekt formájában 2015-ben 21 AKK és 16 GTK oktató bevonásával a kiértékelés és az egyes tevékenységek standardjainak meghatározása történt meg.

Az egyéni teljesítményértékelő adatlap, egyéni képzési terv és megvalósítási értékelése mellett az óralátogatások, az OMHV rendszere és az oktatók számára biztosított továbbképzési programok egészítik ki az oktatók minőségbiztosításának eszköztárát, lehetővé téve a kar oktatási munkájának fokozatos javítását.

Az OMHV kérdőívek kitöltésében a korábbi évek tapasztalata alapján változtatásokat kellett végrehajtani. A 2014/2015-ös tanévben visszatértek a papír alapú, tanszékek által koordinált kitöltetésre.

Oktatói konferenciák mellett 2014 tavaszán a „Képzők képzése” projekt keretében szakmai továbbképzéseken vettek részt oktatók.

A 2012-2014. évekre a GTK kimutatása az oktatók emelkedő mértékű, bár egyenetlen publikációs aktivitását mutatta. A szakmai elhivatottság hiányán kívül a publikációs teljesítmény legfontosabb korlátja, hogy idő- és pénzigényes folyamatról van szó. A jövőben az oktatók leterheltségének változására (csökkenésére) nem számítanak jelentős mértékben, ezért a publikációs aktivitás növelésére más, erkölcsi és anyagi ösztönzőket próbálnak kifejleszteni. A publikációs teljesítményjavulást elsősorban nem mennyiségi, hanem minőségi alapon kívánják a jövőben elérni.

A Gazdaságtudományi Kar oktatói 2011 és 2014 között 249 megbízás keretében vettek részt összesen 25 db, a Kaposvári Egyetem által elnyert Európai Unió és hazai projektben.

A jelenlegi oktatói / kutatói állomány minősítettsége, munkakör, korfa, publikációs eredmények, oktatói utánpótlás tekintetében alapján megfelelő. A 43 teljes munkaidős oktató között mindössze négy egyetemi tanár, köztük is csak két akadémiai doktor van. Ezért a doktori iskola akkreditációja is nehézséget jelent, ami csak részmunkaidős foglalkoztatásokkal látszik megoldhatónak.

A 2013/2014 tanév felmérése szerint az ösztönzési rendszerrel való elégedettség átlaga a 2012-2013 évi 3,0-ról 3,3-ra nőtt.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A kar szerencsés, infrastruktúrája átlagon felüli. Egyes vidéki egyetemektől eltérően Kaposvár Budapestről csak nehezen érhető el napi ingázással. Ebből következően azok a budapesti oktatók, akik Kaposváron vállalnak állást, rákényszerülnek arra, hogy a hét több napját, teljes mértékben a városban töltsék. Ez könnyíti az oktatói-kutatói-adminisztratív munka szervezését. Nyilván az sem véletlen, hogy a hallgatókkal folytatott találkozó során nem hangzott el panasz az ún. inter-city professzorokra vonatkozóan.

A hallgatói mentorálás a tanévenként kijelölt évfolyamfelelős oktatók feladata.

A város központjától viszonylag távol eső campus inkább előnyös, mert az egyetem „birodalmában” tartja a diákokat, miközben a jó tömegközlekedés miatt a campus élet nem is jelent különösebb hátrányt. Egyedül az éjszakai közlekedés jelent némi nehézséget, mert csak taxival megoldható, de 3-4 diák együttes utazása esetén valójában ez a megoldás nem is túlzottan drága. A kar diákjainak jelentős része nem kollégista, vagyis a hétvégén hazautazik. Ebből következően általános az a gyakorlat, hogy a nappali tagozatos alapképzésben az órákat hétfőtől csütörtökig tartják meg, míg a péntek-szombat a levelezős, illetve a mester szakos diákok részére van fenntartva. (Ez utóbbiak ugyanis többségükben főállású munkavállalók.)

3.6. A kar belső információs rendszere

A kari szintű információs rendszer kiépítettsége, a működési folyamatok informatikai ellátottsága, követhetősége, informatikai eszközök (tanulmányi, ügyviteli, gazdasági és egyéb folyamatok informatikai rendszere), az alkalmazottak és a hallgatók információ ellátottsága az intézmény szervezete, a szabályzatok, az aktuális események vonatkozásában, az oktatási programok nyilvánosság, elérhetősége, tantárgy felvételi, tantervi tájékoztatás, megfelelőek.

A MAB azonban az intranetes felületek tartalmát nem ismerhette meg. A minőségüggyel foglalkozó tartalmakat illetően hozzáférést nem kapott a bizottság, kérésre külön megküldött dokumentumokba tekinthetett be az LB.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

A kari honlap tartalma, áttekinthetősége megfelel a közvélemény tájékoztatására. Az egyetem és a kar eredményesen használja a korszerű online tájékoztatási lehetőségeket.

III. A kar további működésére vonatkozó javaslatok

1. Továbbra is érvényes az előző LB jelentés ajánlása: a helyzet – részben most elvégzett – elemzése alapján a kar vezetése készítsen fejlesztési tervet mind a hatékony beiskolázás, mind a szakstruktúra, mind az oktatói gárda belső fejlődése érdekében.
2. A kar AT oktatóinak közel fele egyetemi docens, s csak 4 (jórészt nem helyi) egyetemi tanár van. Az egyetemi vezetés segítségét is kérve hatékonyan segíteni kell az akadémiai doktori fokozat megszerzését azoknál, akik számára közelesem reális lehet a professzori kinevezés.
3. A jövőben az egyetem, illetve a kar vezetése próbáljon meg két területre, az agráriumra fókuszáló gazdasági tárgyak, a pénzügy-számvitel tárgyak alapszakos képzésére, valamint a doktori képzésre specializálódni. A mesterszintű képzés láthatóan nem tudja elérni a szükséges abszolút és relatív létszámot, s ez akkor is akadály a minőségi oktatásnak, ha a hallgatók ezt nem látják át. Az sem jó megoldás hosszú távon, hogy a mesterképzés fő célja a doktori iskola utánpótlásának biztosítása, ez ugyanis belterjességhez vezet.
4. A külföldi hallgatók minél hatékonyabb toborzása, számának növelése erősítendő, jó célkitűzés, igaz nem könnyű feladat a mai hazai és erős nemzetközi versenyben.
5. A kari vezetők tájékoztatása szerint Kaposvár és környéke igényli a gazdasági diplomával rendelkező fiatal pályakezdőket. Ezt a vélekedést visszaigazolták a hallgatókkal folytatott találkozások is. A hallgatók túlnyomó többsége biztos abban, hogy egyetem után el fog tudni helyezkedni. Ez az érv is amellet szól, hogy a kar az említett két szakterületen koncentráljon alapszakos képzésekre.
6. A minőségügy érdemi előterjesztésekkel szerepeljen kari/egyetemi vezető testületek napirendjén.
7. A lemorzsolódás és a diploma meg nem szerzés okaival és csökkentésének lehetőségeivel foglalkozzon a kar, illetve az intézetek vezetése.

A Pedagógiai Kar akkreditációs értékelése

I. Akkreditációs minősítés

KAPOSVÁRI EGYETEM Pedagógiai Kar	A (Akkreditált) A kar akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.
---	--

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény, a MAB akkreditációs elvárásai és a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjei (*Standards and Guidelines in the European Higher Education Area, ESG*) alapján a Kaposvár **Egyetem Pedagógiai Karát** a **MAB karként akkreditálja**.²⁴ A kar személyi és infrastrukturális ellátottsága, valamint minőségbiztosítása tekintetében a MAB összefoglalóan a következőket állapította meg:

- Rendelkezik az oktatott szakokhoz²⁵, a tudományági²⁶ sajátosságokhoz igazodó oktatói-kutatói testülettel.
- Rendelkezik a karon folyó képzésekhez és a tudományos kutatáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; előadóteremmel, szeminárium helyiséggel, intézményi/kari könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel, laboratóriummal, kísérleti és gyakorlóhelyekkel, műszerekkel – valamint kollégiumi férőhelyek, sport és kulturális létesítmények, diákétkezési lehetőségek igénybevitelével) és pénzügyi eszközökkel.
- A kar minőségbiztosítási és -fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások – megfelelőek a II. és III. fejezetben megfogalmazott észrevételekre tekintettel.
- A kar működését szabályozódokumentumai kidolgozottak, rendelkezésre állnak; kari organogram és működési rend (egyetemi SZMSZ I. számú mellékletében a Szervezeti és működési rendben).

A MAB további akkreditációs elvárásai:

- Több kar által szervezett interdiszciplináris (karközi) képzéseknél legyen a szaknak a képzésért felelős és a képzés adminisztrációját végző gesztorkara.

A kar működési feltételeire vonatkozó részletes megállapításokat a jelentés az alábbiakban tartalmazza.

²⁴ A MAB az értékelést az Nftv. **2015. szeptember 1-től** hatályos szabályai alapján végezte.

²⁵ Ld.: a *Függelékben* felsorolt szakok jegyzékét.

²⁶ A vonatkozó tudományterület(ek) felsorolása: bölcsészettudományok.

II. Minőségértékelés

II.1. A kar általános helyzetképe

Honnan – hova tart a kar?

Az előző – 2012-es – MAB jelentés az alábbi ajánlásokat fogalmazta meg a kar számára:

- „Átgondolt beiskolázási stratégiával törekedjenek – a hatályos jogszabályban az önálló karra előírt – az egy szakra felvett (alap- és mesterszakokra számítva) legalább 80 fős hallgatói létszámok elérésére²⁷.
- A PK vezetése készítsen elemzést az új felsőoktatási törvénynek a kar stratégiai céljaira gyakorolt hatásáról, és a megállapítások alapján gondolja újra a kar fejlesztési irányait.
- A vélhetően nyelvvizsga hiánya miatt a záróvizsga után oklevelet nem szerzett hallgatók rendkívül magas aránya jelzi, hogy az idegennyelv-tudás javítására további kari ösztönzés és erőfeszítés szükséges.
- Meg kell oldani a megjelent cikkek tudományos érték alapján történő mérését, és ez alapján az oktatók publikációs teljesítményének árnyaltabb értékelését.
- Az egyetem többi karával kialakított előnyös együttműködések további erősítése szükséges.”

Az egyetem önértékeléséből és a látogatás tapasztalataiból egyértelműen megállapítható, hogy a kar és az egyetem vezetése komolyan vette és megfogadta a fenti ajánlásokat.

A *Pedagógiai Kar* (PK) az egyetem vezetésével együttműködve a felsőoktatás átalakítása folyamatainak részeként, az akkreditációs ajánlásokat figyelembe véve és az irányító hatósággal történt egyeztetést követően 2013-ban újragondolta a kar képzési portfólióját és fejlesztési irányait. Az egyeztetések eredményeként a kar visszatért gyökereihez és eredeti rendeltetéséhez (pedagógusképzés). A 2013–14. tanévtől nem hirdeti, egyúttal kivezeti azokat az alapszakokat, amelyek a bölcsészettudományi és társadalomtudományi képzési területhez tartoznak. Az egyetlen kivételt a *nemzetközi tanulmányok* alapszak jelenti, amely a 2013. novemberi szenátusi döntés értelmében a Gazdaságtudományi Kar gondozásába került. Időközben a felsőoktatási szakképzés is átalakult, a viszonylag nagyszámú kifutó felsőfokú szakképzés helyére jóval kevesebb és az új profilhoz jobban illeszkedő felsőoktatási szakképzési szak került. A 7 FSZ képzés helyett 2015-re csak 2 maradt (*csecsemő- és kisgyermeknevelő*, valamint a *szociális és ifjúsági munka*).

A PK képzési kínálata ennek megfelelően 2014-re jelentősen átalakult. A kar profilja a korábbi hagyományoknak megfelelően ismételten a pedagógusképzés lett, e mentén jelölték ki a fejlesztési irányait is.

<i>Régi szakstruktúra (2013-ig)</i>	<i>Új szakstruktúra (2015 szeptemberétől)</i>
–	csecsemő- és kisgyermeknevelő BA
óvodapedagógus BA	óvodapedagógus B
tanító BA	tanító BA
gyógypedagógia BA	gyógypedagógia BA
andragógia BA	–
kommunikáció- és médiatudomány BA(?)	–
magyar BA	–
szabad bölcsészet BA	–
informatikus könyvtáros BA	–
nemzetközi tanulmányok BA	– (átkerült a GTK-ra)

A profiltisztítás természetesen együtt járt a kar szerkezeti átalakításával. Ebben az egyetem egészét érintő szervezeti átalakítás is szerepet játszott, nevezetesen, hogy minden kar áttért az intézeti struktúrára. A karon jelenleg 3 intézet van, az intézetekhez tartoznak a tanszékek, melyek tovább tagozódnak szakcsoportokra. Ez a szervezeti átalakítás jól igazodik a képzési struktúrához. A kar oktatási feladatainak ellátá-

²⁷ A képzésenkénti legalább 80 fős hallgatói létszámot előíró jogszabály (79/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet hatályát veszítette.

sát ezen túl a *Pedagógusképző Központ*, a *Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium*, illetve a *Gyakorló Óvoda*, továbbá az *Idegen Nyelvi Igazgatóság* és a *Sport Iroda és Létesítmény Központ* támogatja.

A pedagógusképzési irány megerősítését célozva átgondolták és racionalizálták a szakirányú továbbképzések kínálatát is, amelynek következtében a megelőző időszakra jellemző elaprózottságot felszámolták, a kevésbé rentábilis képzések helyére a közoktatás igényeire jobban reflektáló, többségében pedagógus szakvizsgát is nyújtó szakirányú továbbképzéseket dolgoztak ki. A képzések minősége érdekében a tartalmi szempontokat előtérbe helyezve belső szakmai műhelyeket szerveztek, mely folyamat részeként a továbbképzések humánerőforrását is megerősítették.

Az új, koherens képzési portfólióban a *Pedagógiai Kar* a 0–12 éves korosztály nevelésére-oktatására való felkészítésre koncentrál, amit speciális módon tesz teljessé a minden életkort lefedő gyógypedagógiai képzés és a köznevelési igényekre reflektáló pedagógus-továbbképzések.

Az oktatói létszám és összetétel is kedvezően alakult az elmúlt időszakban. Az oktatói létszám 2011-től (101 fő) 2015-ig folyamatosan, lényegében a felére, 52 főre csökkent. Ez részben az egyetem belső átszervezéséből fakad (az idegen nyelvi és a testnevelés tanárok máshová kerültek), részben pedig nyugdíjazással, illetve egyéb okokkal magyarázható. Az ilyen nagyarányú létszámbeli változás természetesen nem valósulhatott meg feszültségek nélkül, de mára a viszonyok rendezettnek mondhatók. Az oktatói állományban a minősített oktatók számának folyamatos emelkedése is megfigyelhető. 2011-ben a minősített oktatók száma 42 fő, ez az összes oktató 41,2%-a. A 2012. októberi statisztika szerint a 66 oktatói besorolású dolgozó 60%-ának (40 fő) volt tudományos fokozata. 2013. januárjában 71 főállású oktató dolgozott a karon, ebből 42 fő, az összeoktatói létszám 59%-a PhD fokozattal. A 2013. októberi statisztika alapján 59 főállású oktató volt a karon, közülük 38 fő (64%) minősített oktató. 2015. márciusában a tudományos fokozattal bíró oktatók száma 36, ami az összes oktató 69%-a.

A megjelent cikkek tudományos érték alapján történő mérését és az oktatók publikációs teljesítményének árnyaltabb értékelését – melyre a korábbi MAB jelentés egyik ajánlása is kitért – jelenleg az MTMT közel 100%-os feltöltöttsége és aktív használata biztosítja.

A korábbi MAB jelentés felhívta a figyelmet a záróvizsga után nyelvvizsga hiányában oklevelet nem szerzett hallgatók magas arányára. Az oklevelek nyelvvizsga hiánya miatti „bennragadásának” továbbgyűrűzését fékezendő és e folyamat befolyásolása érdekében nem kizárólag a karon, hanem az egész egyetemen számos erőfeszítés történt. Ezek közül legjelentősebb a TÁMOP 4.1.2.D-12/1/KONV-2012-0005 pályázat („*Idegen-nyelvi Igazgatóság létrehozása a Kaposvári Egyetemen és a kapcsolódó fejlesztések lebonyolítása*”), melynek keretében szervezeti átalakítás, egyúttal kötelező nyelvi képzések bevezetése és megújítása valósult meg. Ennek köszönhetően 2015. június 1-ig 192 egykori hallgató tett sikeres vizsgát, s így ők megkaphatták oklevelüket.

A *Kaposvári Egyetem* karainak együttműködése az elmúlt években szorosabbá vált, s e folyamatban a PK is aktívan közreműködött. Az együttműködés alapvetően az oktatásra koncentrálódik (átoktatások, képzések közös kidolgozása), de kiterjed együttes pályázati részvételle, kutatásra, publikálásra és egyéb területekre is (pl. közös programok szervezése).

Az egyetem valamennyi képzésében, tehát minden karon, pedagógia, pszichológia, társadalomtudomány körébe tartozó ismereteket tanítanak a PK oktatói. A tanító és óvodapedagógus szakon a művészeti, különösen a vizuális nevelés területére felkészítő tárgyak oktatásában jelen vannak a Művészeti Kar oktatói. A karok jelenlegi együttműködése a korábbi időszakhoz viszonyítva teljesebb, tehát valódi integrált egyetemi működés alakult ki.

Az általános helyzetkép összegző értékelése alapján megállapíthatjuk, hogy a kar vezetése – megfogadva a MAB ajánlásait – jelentős változtatásokat hajtott végre a kar képzési struktúrájában, a fejlesztések stratégiájában, melynek lényege, hogy visszatért a hagyományaihoz és minden vonatkozásban a pedagógusképzésben kíván a kiválósági kritériumoknak megfelelni. Az eredmények látványosak, és a kar a regionális igények folyamatos kielégítésével valóban stabil jövőképpel büszkélkedhet.

A kar vezetői különösen büszkéek lehetnek arra a tényre, hogy a *Pedagógiai Kar* az oktatói kiválóságot tekintve 2015-ben országos első a pedagógusképzés területén (<http://eduline.hu/rangsor/2015/11>: HVG Rangsor 2015.)

A kar dokumentumai, szervezete, vezetése, kari stratégia

A kar szervezetének, vezetési rendjének kialakult, jól definiált struktúrája van, ami biztosítja a változó feltételekhez való folyamatos igazodást.

A dékáni menedzsment a kari szervezetekkel a *Kari Tanács* rendszeres ülésein, valamint az állandó és ad hoc bizottságokon keresztül tartja a kapcsolatot munkatársaival. Külső kapcsolataiban meghatározó az operatív értekezlet és az aktív részvétel a *Rectori Tanácsban* és a *Szenátus* munkájában.

A legtöbb testületi ülés a törvényi előírásoknak megfelelően nyilvános, ahol szabályozott feltételekkel mód van a véleménynyilvánításra is. A kar működési feltételeinek kialakításában, valamint a feladatok végrehajtásában a *Hallgatói Önkormányzat* képviselői tevékenyen részt vállalnak, mely tevékenységeket az egyetem, illetve a kar szabályzatai rögzítik.

A PK 2014. július 1-jétől hatályos szervezeti felépítése az egyetem minden karánál kialakított intézeti struktúrát követi, ahol az oktatási szervezeti egységek az intézetek. Három intézetet alapítottak, melyek további tanszékekre és tanszéki szakcsoportokra tagolódnak: *Neveléstudományi Intézet: Pedagógia–Pszichológia Tanszék, Szak módszertani Tanszék; Gyógypedagógiai Intézet: Tanulásban akadályozottak pedagógiája és Logopédia szakcsoport; Társadalom- és Kultúratudományi Intézet: Magyar Nyelvi és Kultúratudományi Tanszék, Társadalomtudományi Tanszék.* A kar oktatási feladatainak ellátását ezen túl a *Pedagógusképző Központ*, a *Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium*, illetve a *Gyakorló Óvoda*, továbbá az *Idegen Nyelvi Igazgatóság* és a *Sport Iroda és Létesítmény Központ* támogatja.

A kar jelenlegi stratégiájának a középpontjában, az elsősorban regionális igényeket kielégítő pedagógusképzés és továbbképzés biztosítása és fejlesztése áll, és ezen belül is 0–12 éves korosztály nevelésére, oktatására koncentrál. Specialitása lehet a gyógypedagógiai képzés, mely az adott korosztály pedagógusképzését és továbbképzési programjait erősíti.

A pedagógus továbbképzésekkel kapcsolatos szakmai feladatok egy részét egy új szervezeti egység, az egyetem *Pedagógusképző Központja* koordinálja, amelyik ilyen tekintetben nem oktatási egység.

A kar az egyetem másik két karával együtt egy közös, több funkciós egyetemi kampuszban kapott elhelyezést. A közös elhelyezés lehetőséget kínál az egyébként is kiváló infrastrukturális feltételek gazdaságos kihasználására. Szintén a közös elhelyezés teszi lehetővé, hogy olyan speciális képzéseket is indítsanak, mint a *lovak*, illetve a *kutyás terápia*. A karok együttműködése tehát valódi integrációt jelent, mind a kutatás, mind a képzés, mind az infrastruktúra fejlesztése és hasznosítása terén. A kar oktatási-kutatási kapacitását jól szolgálja a tárgyi infrastruktúra. Az elmúlt időszakban soha nem látott fejlődés, átalakítás történt a Kaposvári Egyetemen az informatikai és az oktatástechnikai szolgáltatásokat illetően, mely természetesen javította az oktatási és kutatási lehetőségeket is.

A *Pedagógiai Kar* és az *Agrár- és Környezettudományi Kar* együttműködése a *gyógypedagógia* alapszak (7 tantárgy), az *agrár-mérnök-tanár* mesterszak (pedagógiai modulok tantárgyai: 25), valamint a *kutyával segített terápia* szakember (9 tantárgy), *társállat-terápia fejlesztő szakember* szakirányú továbbképzési szakokra (13 tantárgy) terjed ki. (A zárójelben megadott számok az átoktatással érintett tantárgyak számát jelöli az egyes szakokon.)

A kar több oktatója vesz részt a *Művészeti Kar* képzéseiben; *mozgókép-kultúra és médiaismeret* alapszak, *elektronikus ábrázolás* alapszak, *képi ábrázolás* alapszak, *fotográfia* alapszak, *plasztikai ábrázolás* alapszak, *vizuális- és környezetkultúra* mesterszak, *színművész* osztatlan mesterszak.

A kari C-SWOT analízis

A kar elkészítette C-SWOT analízisét, amelyben erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket, veszélyeket és külső korlátokat jelölt meg, majd értékelte azt és következtetéseit az önértékelésben is bemutatót jövőbeni működési stratégiájába építette.

Az országos beiskolázás lehetősége ellenére a kar, földrajzi elhelyezkedése miatt, a szűk és megközelítőleg állandó kis létszámú tehetséges, potenciális hallgatói kör sikeresebb toborzása és neves művésztanárok Kaposvárhoz kötésének nehézsége miatt külső körülményei javítására kevés esélyét lát. Ennek tudatában az egyetem törekszik a művészeti területet is magába foglaló universitás fenntartására,

amely az intézmény erősségeként számon tartott sokszínűség, képzési szinergizmus, képzési színvonal, regionális szerepvállalás és szolgáltató szerep fenntarthatósága érdekében elengedhetetlen.

Előbbiekből az a következtetés adódik, hogy képzéseik jobb pozicionálásával egy növekvő keresleti piacot kívánnak megszólítani a partnerségi kapcsolatok erősítésével (ipari szereplők, az ipari design potenciális partnerei, Kaposvár város, Somogy megye, tágabb balatoni régió), turisztikai, ökológiai, illetve környezettudatos fejlesztésekben való részvétellel, „nemzetköziesítéssel”, a kimenő és bejövő oktatói és hallgatói mobilitás egyidejű erősítésével, tudatos felsőoktatási karriertervezéssel, a vállalati szféra oktatásba történő bevonásával, a **duális képzés bizonyos formáinak adaptációival**.

Az elemzés összességében reális képet ad a kar helyzetéről. A kijelölt stratégiai irány mentén feladataikat is jól határozták meg.

II.2. A kar kulcsfontosságú eredményei

1. Oktatás

A kar képzési szerkezete, a képzések eredményessége

A kar új képzési struktúrájában meghatározó szerepet játszik a 4 alapszak: *csecsemő- és kisgyermeknevelő, gyógypedagógia, óvodapedagógus*, valamint a *tanító* szakok. Mellettük a 2 FOKSZ képzés (*a csecsemő- és kisgyermeknevelő, szociális és ifjúsági munka*) jól illeszkedik az alapképzésekhez, így együtt egy koherens rendszert alkotnak. Fontos, – és ezt a jövőképünkben is kiemelten kezelik – a pedagógusok számára, a továbbképzésben nyújtott képzési kínálat, melynek jelentős gazdasági bevétel növelő szerepe is van. Ez a képzési struktúra egy jól átgondolt, reális stratégiai intézkedéssorozat eredménye.

A hallgatói létszámadatok megfelelőek, bár a *csecsemő- és kisgyermeknevelő* szak csak 2015-ben indult, ezért nem stabil a ténylegesen kialakuló kari hallgatói létszám (ezen a szakon az első évfolyamra csak 12 fő nappali és 26 fő levelező hallgató került felvételtre), de ismerte az országos és a regionális igényeket, a helyzet megnyugtatónak látszik.

A lemorzsolódási adatok az országos trendnek megfelelően alakulnak, igen jelentős volt az elmúlt években a nyelvvizsga hiánya miatt ki nem adott diplomák száma. Az ezzel kapcsolatos pályázati lehetőségek kihasználásával jelentősen javult a helyzet, mivel e programnak köszönhetően 2015. június 1-ig 192 egykori hallgató tett sikeres vizsgát, s így ők megkaphatták oklevelüket.

A hallgatói lemorzsolódás további csökkentésére számos intézkedést hoztak, amelyből kiemeljük, hogy bevezették a karon korábban létező csoportpatronálói rendszert, minden hallgatói csoport mellett van egy oktató, aki afféle „osztályfőnökként” segíti diákjait.

A tehetséges hallgatók továbblépését két szerveződés segíti, a szakkollégium és a TDK. Mindkettőben a kar létszámának megfelelő aránya vesz részt az érdemi munkában. Az elmúlt 5 évben összesen 35 dolgozatot juttattak el az OTDK-kra, ahol a 20 díjazott dolgozatuk igen figyelemre méltó, tekintettel arra, hogy alapszakos hallgatókról van szó, akik együtt indulnak az országos megmérettetésen más intézmények mesterszakosaival. Mindez igazolja, hogy a kutatásra, ezen keresztül a mesterképzésre való felkészítésnek is tere van a karon.

Végzettek elhelyezkedése

Erről adatok nem állnak a MAB rendelkezésére. A kar ALUMNI programot működtet. Ugyanakkor a kari stratégia kialakításában ennek jelenleg nincs számottevő szerepe.

2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység

A kar kutatás-fejlesztési tevékenységének bázisát az itt működő szakmai műhelyek jelentik. A PK a pedagógusképzés mellett bölcsészettudományi és társadalomtudományi területen folytat oktatási tevékenységet, így legfőképp e témakörökben és az alkalmazott pedagógia területén folytat kutatásokat. A

karon folyó kutatási tevékenységet a tanszékek, illetve az egyes pályázatok keretében szerveződött kutatócsoportok koordinálják.

Az oktatók szakmai tevékenysége megtalálható az egyetemi publikációs jegyzékben, valamint az MTMT adatbázisban. Az oktatók publikációinak feldolgozottsága 2010 és 2013 között jó (90-95%-os), az egyetem könyvtárában az adatfelvitelt külön MTMT könyvtárosok végzik. A 2014-es adatfelvitel még folyamatban van. 2010 és 2014 között a karhoz rendelve 978 közlemény (ebből 874 tudományos közlemény) szerepel az adatbázisban, amelynek jelentős része könyvrészlet (313) és folyóiratcikk (141). Az idegen nyelvű közlemények száma a nemzetközi kapcsolatok erősödésével javult (2010 és 2014 között számuk összesen 138), az összes közleményekhez viszonyított arányuk évente átlagosan 9-17% körül mozog. Az intézmény számon tartja a kutatási, publikációs teljesítményeket. Ennek is köszönhető talán, hogy a publikációk száma négy év alatt közel 70%-kal nőtt a karon.

Az innovációs aktivitásukat jelzi, hogy az elmúlt 4 évben összesen 11 TÁMOP pályázatban vettek részt eredményesen. Ezen túl ugyancsak az elmúlt 4 évben mintegy 25 konferenciát rendeztek, melyből 9 volt nemzetközi. Jól mutatja mindez a kar országos és nemzetközi beágyazottságát.

A karhoz két tudományos folyóirat kötődik. A *Képzés és Gyakorlat (Training and Practice)* lektorált neveléstudományi folyóirat, amelyet a *Kaposvári Egyetem Pedagógiai Kara* és a *Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kara* évente két alkalommal közösen ad ki. A folyóiratból nőtt ki a minden évben megrendezésre kerülő *Képzés és Gyakorlat Nemzetközi Konferencia*.

Az *Acta Scientiarum Socialium (Historia, Oeconomia, Paedagogia, Philosophia, Sociologia)* évente általában két alkalommal – egyszer magyar, egyszer spanyol nyelven – megjelenő tudományos folyóirat, amely eredeti tudományos közleményeket, kutatási eredményeket, konferencia előadásokat, recenziókat közöl a társadalomtudományok területéről. Eddigi utolsó (39.) száma 2013-ban jelent meg. Meglepő, hogy ezek a folyóiratok nem szerepelnek az egyetem honlapján a folyóiratok között: <http://www.ke.hu/kutatas/tudomanyos-folyoiratok>

A nemzetközi kapcsolataikat – nagyon helyesen – fejleszteni kívánják. A hazai, és különösen a regionális beágyazottságuk az erősségeik közé tartozik.

3. Gazdálkodás

A kar gazdálkodása több évre visszamenőleg annak ellenére stabil, hogy az országos trendnek megfelelően költségvetési támogatási bevételeik csökkennek. Ezt ellensúlyozta a jelentős oktatói létszámcsökkenés és a saját bevételek növelése részben pályázati forrásokból, részben a továbbképzési programok növeléséből.

Mindennek természetes következménye, hogy fokozódott az oktatók óraszám terhelése. Természetesen jogszerű, ha az oktatók többletterheit átmenetileg nem honorálják, de ez hosszútávon az oktatás minőségének a romlásához vezet. Nem véletlen, hogy a törvény a többletjövedelem nélküli óraterhelés mértékét 170%-ban maximálja, de csak egy éven keresztül.

A gazdálkodás hosszú távú stabilitását prognosztizálja az új képzési portfólió is. Amikor ugyanis kevesebb szakon összesen ugyanannyi hallgatót képeznek, az gazdaságilag is hatékonyabb. Természetesen meg kell várni, hogy a megszűnt képzéseket kifuttassák.

Hasonlóan előnyös gazdaságilag az egyetem belső struktúrájának átalakítása, a humán erőforrások átcsoportosítása. Itt elsősorban az idegen nyelvet és a testnevelést oktatók átcsoportosítására, központosítására gondolunk.

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)

3.1. Kari stratégia és eljárások a minőség biztosítására

Az egyetemen a *Szervezeti és Működési Szabályzat* 3. számú melléklete tartalmazza a *Minőségirányítási Szervezet Működési Rendjét*, amely még átalakulóban van. Az egyetem, és ennek megfelelően a

kar is az ISO szabvány alapú minőségirányítási rendszert működteti. A működést 2007-től, nemzetközileg akkreditált tanúsító szervezet auditálja a bevezetett ISO 9001:2008 minőségirányítási rendszerek szabvány előírásai alapján. 2008-tól a már meglévő ISO 9001:2008 minőségirányítási rendszerek szabvány szerinti irányítási rendszer kiegészítésre került az ISO 14001:2004 környezetközpontú irányítási rendszerek szabvány előírásaival. Alapvetően tehát az ISO rendszerre épül a minőségbiztosítás, míg a MAB a törvény által is előírt ESG szempontok alapján értékeli az intézményt. A két rendszer eltérése komoly gondot okozott az akkreditációs jelentés elkészítésében. A 2011-es kari önértékelésben található arra kísérlet, hogy az ISO rendszer eredményeit a MAB és ennek megfelelően az ESG szempontjai szerint mutassák be. Ebből az állapítható meg, hogy valóban értelmezhetőek azok az eljárásmodok, amelyek a MAB értékeléséhez szükségesek, éppen ezért sajnálatos, hogy ez mind a mai napig csak átalakulófélben van. Ezt az átmeneti állapotot jól jelzi például, hogy az organogramon a *Minőségirányítási Szervezet* a kancellárhoz, az SZMR említett mellékletében a rektorhoz tartozik. Mindenképpen szükséges, hogy az egyetem, és értelemszerűen a kar a törvényi előírásoknak megfelelő minőségirányítási rendszer szerint működjön, és ez jelenjen meg a szabályzatokban, az eljárásrendekben is.

A fentiek ellenére az is megállapítható, hogy a kevert rendszerben is működik a minőségbiztosítás, mégpedig rendszerszerűen.

A kar minőségpolitikájának a célja, hogy a pedagógusképzésben elért szakmai pozíció, mely a régióban, de országos összevetésben is meghatározó kompetenciát jelent, folyamatosan fejlődjön olyan innovatív folyamatok indítása és menedzselése mellett, melyeknek értékrendjében a minőségügy a partneri igényekre való reagálást és folyamatos jobbítást jelentsen.

A minőségirányítási rendszer működtetéséért a kar vezetője felelős, akinek a bizottság vezetője éves beszámolót készít. A beszámolót a *Kari Tanács* napirendjére veszi és megtárgyalja. A bizottsági tagok (3 fő) operatív feladatokat végeznek, együttműködve a tanszékek minőségügyi megbízottjaival. Kár, hogy az előírt éves minőségügyi jelentés – ha már egyszer elkészült – nem publikus, nincs fent a honlapon.

3.2. Képzési programok indítása követése és rendszeres belső értékelése

A képzési programok indításának feltételeit belső szabályozás definiálja, mintegy belső akkreditációs folyamat eredményeként. A stratégiai tervezés és megvalósítás a tanszékek, kari bizottságok, a *Kari Tanács* és a *Szenátus* döntéshozó mechanizmusain keresztül realizálódik. A képzési program engedélyezését és a szak sikeres indítását követően a képzések mintatanterveinek rendszeres követése, valamint az érintettek elégedettségének folyamatos vizsgálata lehetővé teszik a programok időszakos módosítását. Az értékelési folyamatok biztosítják a hallgatói teljesítmények nyomon követését a szakfelelősök és a tanszékvezetők kooperálásával.

A képzési programok felülvizsgálata 2-3 évente történik szabályozott formában, melyeknek eredményét az aktualizált mintatantervek tartalmazzák.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

Az intézmény a hallgatói vizsgajegyeket folyamatosan nyomon követi. Az eredmények azt mutatják, hogy a bukási arány szignifikáns javulást mutat a képzési folyamat előre haladásával. A hallgatók felzárkóztatását a fent említett tanári patronáló rendszer is segíti. Ezen túl a digitális tananyagok bővítésével, más segédletek biztosításával, a szorgalmi időszakban rendszeres számonkérések, értékelések beiktatásával, valamint esetenkénti egyéni konzultációkkal segítik a hallgatók eredményességét.

Az értékelés, beleértve a méltányossági lehetőségeket, megfelelően nyilvános szabályozottság alapján folyik.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

Az elmúlt néhány évben a képzési portfólió alapvetően megváltozott, és ennek megfelelően változott az oktatók köre is. 2012-2014 között a karról összesen 26 oktató távozott részben nyugdíjazással, de nagyobb részt más munkahelyre kerüléssel. Ugyanakkor 7 új oktató érkezett a pedagógia szakterületre. Jelentős tehát a változás, és jelzi a pedagógusképzés meghatározó szerepét, ami a kar új stratégiájának

felel meg. 2015 márciusában az 52 oktatóból a tudományos fokozattal rendelkezők száma 36 (69%). A legtöbb minősítettnek PhD fokozata van, a kandidátus oktatók száma a nyugdíjba vonulással értelem-szerűen folyamatosan csökkent. A habilitáltak száma lassú növekedésnek indult. Ez a folyamat a köz-eljövőben felgyorsul, mert több oktató elindította a habilitációs eljárást. A vezető oktatók száma mó-dosult: míg az egyetemi, főiskolai tanárok száma csökkent, addig a docensek száma lassan emelkedik. Az oktatói korfa kedvező képet mutat, köszönhetően a közelmúlt nyugdíjazásainak.

A karon egyéni teljesítményértékelési rendszer működik, mely a középtávú szakmai célok megvalósítá-sára koncentrálna, melyeket évente felülvizsgált karriertervek rögzítenek. A teljesítményértékelési rendszer tartalmazza az oktatás mennyiségi és minőségi paramétereit, a publikációs, kutatásszervezési és közéleti tevékenységet, valamint a hallgatói elégedettség mutatókat. A humánerőforrás fejlesztése elsősorban az oktatáshoz nélkülözhetetlen szakmai és személyes kompetenciákra és a szakmai kapcsolatok bővítésére vonatkozik, de más szempontok is szerepet játszanak a minőség javításában. Az OMHV eredmények figyelembevétele kedvezőtlenül befolyásolja az előrelépés lehetőségét, mivel a hallgatók alacsony számban véleményezik az oktatókat. Meghatározó szempont tehát a katonai, fejlesztői és publikációs teljesít-mény, melynek folyamatos figyelése, időszakos értékelése a minőségügyi rendszer szerves része.

Megjegyzendő, hogy **az oktatók óraterhelése messze meghaladja a kívánatos szintet.** A gazdasági kényszerűség ezt olykor szükségessé teheti és itt nyilvánvalóan szerepet játszik a képzési portfólió jelentős átalakulása is. Ilyen helyzetben a törvény is lehetővé teszi – igaz legfeljebb egy éves időinter-vallumra – hogy a munkáltató anyagi ellentételezés nélkül 170%-os óraterhelést írjon elő, de ez törvé-nyesen nem tartható fenn egy évnél hosszabb ideig. Ez az időkorlát a minőség védelmét szolgálja. Az oktatás és kutatás színvonalának romlása nélkül nem tartható fenn az oktatók magas óraterhelése. A stabilizálódó képzési volumenhez illeszteni kell az ésszerű oktatói óraterhelést.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

A kar az egyetem másik két karával együtt egy közös, többfunkciós egyetemi campusban kapott elhe-lyezést. A közös elhelyezés lehetőséget kínál az egyébként is kiváló infrastrukturális feltételek gazda-ságos kihasználására. A kar oktatási, kutatási infrastruktúrája országos viszonylatban átlagon felüli, ami jól szolgálja az oktatási-kutatási tevékenységet. Az oktatás feltételrendszerét 1 db 250 fős, 2 db 60 fős, 2 db 40 fős, 2 db 30 fős előadóterem biztosítja, ezek klimatizáltak, oktatástechnikai feltételeik kiválóak. 14 db általános oktatási feltételeket kínáló tanterem is van. Két tanterem a pedagógusképzés speciális gyakorlati képzését szolgálja, így a csecsemőgondozást és a logopédiai tanulmányokat. Ren-delkezésre áll még 2 db 40 fős szaktanterem és 2 db 25 fős szaktanterem, melyek laboratóriumi felsze-reltséggel segítik a természettudományi tárgyak oktatását. A vizuális nevelés igényét nemzetközi szín-vonalú galériás rajzterem biztosítja, mely hallgatói munkák archiválására is alkalmas, az ének zene tanításához három zongoragyakorló áll rendelkezésre. Hasonlóan kiemelkedő színvonallal jellemezhe-tő az informatikai, oktatástechnikai és könyvtár szolgáltatások köre is.

A szellemi és humán szolgáltatásoknál a szakkollégiumi rendszer, valamint a TDK a tehetséggondozás kereteit adja. A patronáló tanári rendszer, az idegen nyelvi felkészítés a lemorzsolódás csökkentése érdekében működik. A három kar közös kampuszban történő elhelyezése megfelelő közösségi, rekreá-ció, sportolási lehetőségeket kínál.

3.6. A kar belső információs rendszere

Formailag biztosítottak a belső informálódás lehetőségei, eszközei, de előfordul, hogy erősebbek a szokások alapján működő személyesebb információgyűjtések. Lehetséges, hogy ennek, egy nem nagy tömeget oktató karon még sokáig meg is marad a létjogosultsága, tehát semmiképpen nem nevezhető problémának. Egy esetet mégis érdemes szóvá tenni. Nevezetesen, hogy az egyetemen rendszeresen van OMHV kérdőív, amelyeket a hallgatók elektronikus formában, vagy papír alapon is kitölthetnek. Azonban ezek az eredmények nem kerülnek nyilvánosságra, a hallgató nem tudja meg, hogy mi az eredménye az általa kitöltött több oldalas értékelésnek. Vannak-e és ha igen milyen pozitív vagy negatív visszajelzései és következményei. Ugyanakkor elmondták, hogy „érezik” a véleményük hatását, de mégis érdemes lenne a belső nyilvánosság formalizáltabb módját is megfontolni.

A kar hagyományos és elektronikus formában rendszeresen tájékoztatja a közvéleményt elért eredményeiről, terveiről, sikereiről, jelentősebb feladatairól. A tájékoztatást célcsoport-specifikus eszközökkel valósítja meg, az elérni kívánt csoportok igényeit figyelembe véve. Az egyetem vezetése nagy gondot fordít a minőségfejlesztés jegyében folyamatainak szabályozottságára, az árnyalt, megannyi területre kiterjedő, meggondolt, rendszerbe szervezett, jól hozzáférhető (weboldalon) szabályok megalkotására, üzemeltetésére. Ugyanakkor, mint már fentebb kitértünk rá, még mindig a nem kimondottan felsőoktatásra kidolgozott ISO fogalomrendszerét használják. Meglepő továbbá, hogy a kari minőségügyi jelentés nem szerepel a honlapon. Mindazonáltal meggyőződhattünk: e szabályrendszer alkalmazása pozitívan befolyásolja a mindennapokat. Éppen ezért ideje lenne a fogalomhasználatban is áttérni az ESG szempontjaiban használt értelmezésekre.

III. A kar további működésére vonatkozó javaslatok:

1. Szükséges, hogy az egyetem, és értelemszerűen a kar szenteljen figyelmet az (új) ESG szempontjainak érvényesítésére a belső minőségbiztosításában, és ez jelenjen meg a szabályzatokban, az eljárásrendekben is.
2. Az oktatók tartós óraterhelését a szükséges humánerőforrás fejlesztéssel ésszerű időn belül célszerű a megfelelő (max. 170%-os óraterhelés legfeljebb egy évig) szintre csökkenteni.
3. Javasoljuk, hogy a végzett hallgatókról szóló, tőlük szerzett információkat mind a marketingben, mind a képzést fejlesztő munkában használják fel.
4. Továbbra is szorgalmazni kell a hallgatók véleményalkotó hajlandóságát, melynek jó eszköze, ha ezeknek a véleményeknek a következményeiről informálják a hallgatókat és a közvéleményt.
5. A lemorzsolódás és a diploma meg nem szerzés okaival és csökkentésének lehetőségeivel a jövőben is foglalkozzon a kar, illetve az intézetek vezetése.
6. A minőségügy érdemi előterjesztésekkel szerepeljen kari/egyetemi vezető testületek napirendjén.

Művészeti Kar akkreditációs értékelése

I. Akkreditációs minősítés

Kaposvári Egyetem Művészeti Kar	A (AKKREDITÁLT) A kar akkreditációja – az akkreditációs feltételeknek való folyamatos megfelelése esetén – 2017. december 31-ig hatályos.
---	--

Az akkreditációs minősítés indoklása

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény, a MAB akkreditációs elvárásai és a felsőoktatási minőségbiztosítás európai sztenderdjei (*Standards and Guidelines in the European Higher Education Area, ESG*) alapján a **Kaposvári Egyetem Művészeti Karát** a MAB **karként akkreditálja**.²⁸ A kar személyi és infrastrukturális ellátottsága, valamint minőségbiztosítása tekintetében a MAB összefoglalóan a következőket állapította meg:

- Rendelkezik az oktatott szakokhoz²⁹, a tudományági³⁰ sajátosságokhoz igazodó oktatói-kutatói testülettel.
- Rendelkezik a karon folyó képzésekhez és a tudományos kutatáshoz, művészeti alkotáshoz szükséges tárgyi feltételekkel (megfelelő épülettel – benne a funkciók teljesítésére alkalmas szervezetszerű terekkel; előadóteremmel, szemináriumi helyiséggel, intézményi/kari könyvtárral, informatikai háttérrel, megfelelő hozzáférésekkel, gyakorlóhelyekkel, valamint kollégiumi férőhelyek, sport és kulturális létesítmények, diákétkezési lehetőségek igénybevétele) és pénzügyi eszközökkel.
- Művészeti és művészetközvetítő képzést folytató intézmény esetén teljesülnek a MAB további akkreditációs elvárásai³¹.
- A kar minőségbiztosítási és -fejlesztési folyamatai – ennek keretei között a vezetési, tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárások a *II. és III. fejezetben megfogalmazott észrevételekre* tekintettel megfelelőek.
- Az intézményi dokumentumok rendelkezésre állnak: kari organogram és működési rend (egyetemi SZMSZ I. számú mellékletében a Szervezeti és működési rendben); minőségfejlesztési program és a legutóbbi (2014-es) éves értékelés).

A MAB további akkreditációs elvárásai:

- Több kar által szervezett interdiszciplináris (karközi) képzéseknél legyen a szaknak a képzésért felelős és a képzés adminisztrációját végző gesztorkara.

A kar működési feltételeire vonatkozó részletes megállapításokat a jelentés a következőkben tartalmazza.

²⁸ A MAB az értékelést az Nftv. 2015. szeptember 1-től hatályos szabályai alapján végezte.

²⁹ Ld.: a Függelékben felsorolt szakok jegyzékét.

³⁰ A vonatkozó tudományterület(ek) felsorolása: művészetek.

³¹ A MAB 2009/9/VI. sz. határozata: Művészeti és művészetközvetítő képzést folytató intézmény folyamatosan biztosítsa a képzés speciális infrastruktúráját a képzési helyszín változtatása esetén is, az előzőleg akkreditált helyszín feltételeinek megfelelően, minimum a közoktatás, ill. az OKJ-s képzéseknél megfogalmazott feltételek szintjén, az alábbiak szerint

- A képzés igényei szerinti megfelelő nagyságú és fényviszonyokkal bíró műtermek, a szakágnak megfelelő akusztikájú és felszereltségű előadó-stúdiók, próbatermek.
- A vizuális művészeti képzésekhez szükséges önálló műhelyek, műhely-együttesek a hallgatói létszámhoz arányos területen, speciális gépi felszereléssel, eszközökkel, folyamatos alapanyag biztosítással a képzési programok megvalósításához.
- Speciális számítógépes háttérrel igénylő képzéseknél: létszámarányosan felszerelt stúdiók, médialaborok megfelelő számú gépi háttérrel és legális, a képzéshez illeszkedő programokkal való ellátottság biztosítása.

II. Minőségértékelés

II.1. A kar általános helyzetképe

Honnan – hova tart a kar?

Az előző intézményakkreditáció során, 2012-ben a MAB a *Művészeti Kart* három évre, 2015. december 31-ig akkreditálta. *A határozatban megfogalmazott ajánlások* alapján tett intézkedésekről sem az egyetem rektorának 2014. szeptember 28-á kelt tájékoztatása, sem a *Művészeti Kar* 2015. június 30-i jelentése (önértékelése) tételesen nem számol be. A bizottság ezekben a témákban a következőket fogalmazza meg.

- *Átgondolt beiskolázási stratégiával törekedjenek – a hatályos jogszabályban az önálló karra előírt – az egy szakra felvett (alap- és mesterszakokra számítva) legalább 80 fős hallgatói létszámok elérésére.*³²
 - Az egyetem által különböző helyeken közölt adatok az alap-, mester és osztatlan képzésre felvettek számáról meglepően eltérőek.

A felvétel éve	Felvettek száma 2014. évi jelentés 19. o.	Felvettek száma 2014. évi jelentés 20. o.	Felvettek száma 2014. évi jelentés 28. o.	Aktív és passzív I. évf. hallgatói létszám 2015. jelentés 36. o.
2010				128
2011	203			160
2012	145	134		123
2013	121	118		139
2014	131	125	135*	67

* A Művészeti Karon „az egyes szakokon a felvett hallgatók száma a következőképpen alakult: alkalmazott látványtervezés szak 21; elektronikus ábrázolás szak nappali és levelező tagozatra összesen 28; fotográfia szak 13; képi ábrázolás szak nappali és levelező tagozat összesen 25; mozgóképkultúra és médiaismeret szak 7; színész szak 20; vizuális- és környezetkultúra tanár nappali és levelező tagozat összesen 21.” Összegük 135*. Ezekből az adatokból – az eltérések miatt – érdemi tendencia nem állapítható meg, egyedül a mostani jelentésben szereplő I. éves hallgatók 67-es létszáma aggasztó – ha az adat valós.³³

- A beiskolázási tevékenység és annak hatékonysága nehezen ítélnél meg. A jelentés 19. oldala kissé változó – 6-9-szeres – kari bruttó túljelentkezésről ír, de ezen belül – a 2014. évi jelentés 28. oldala szerint 2013-ban a színművész szakra bő 17-szeres a túljelentkezés, ezzel szemben „a mozgóképkultúra és médiaismeret szakon, ahol a jelentkezők már a felvételi vizsgán is kis számban jelentek meg (36 jelentkezőből 12), s közülük is csak hét jelentkezőt találtak alkalmasnak a tanulmányok megkezdésére.” Jól látható, hogy a kari burkoló adat elfedi a valós különbségeket. A művészeti képzésben – tekintettel az egyes művészeti ágak közötti nagyfokú különbségekre – könnyen félrevezető lehet az egyes szakok létszámának összesítése.
- Az országos beiskolázás lehetősége ellenére a kar, földrajzi elhelyezkedése miatt, a szűk és megközelítőleg állandó kis létszámú tehetséges, potenciális hallgatói kör sikeresebb toborzása és neves művésztanárok Kaposvárhoz kötésének nehézsége miatt külső körülményei javítására kevés esélyt lát. Ennek tudatában az egyetem törekszik a művészeti területet is magába foglaló universitási fenntartására, amely az intézmény erősségeként számon tartott sokszínűség, képzési szinergizmus, képzési színvonal, regionális szerepvállalás és szolgáltató szerep fenntarthatósága érdekében elengedhetetlen.
- Előbbiekből az a következtetés adódik, hogy képzéseik jobb pozicionálásával egy növekvő keresleti piacot kívánnak megszólítani a partnerségi kapcsolatok erősítésével (ipari szereplők, az ipari design potenciális partnerei, Kaposvár város, Somogy megye, tágabb balatoni régió), turisztikai, ökológiai, illetve környezettudatos fejlesztésekben való részvétellel, „nemzetköziesítéssel”, a kimenő és bejövő oktatói és hallgatói mobilitás egyidejű erősítésével,

³² A képzésenkénti legalább 80 fős hallgatói létszámot előíró jogszabály (79/2006. (IV. 5.) Korm. rendelet hatályát veszítette.

³³ A KE kiegészítése: „a 67 helyett a 103 a megfelelő létszámadat. A jelzett táblázat a hallgatói létszámadatokról nem a kari kötetben szerepel.” A MAB válasza: a jelentés adatainak koordinálása az intézmény feladata (lett volna).

tudatos felsőoktatási karriertervezéssel, a vállalati szféra oktatásba történő bevonásával, a **duális képzés bizonyos formáinak adaptációival.**

- *Fokozott figyelmet kell fordítani az oktatói utánpótlásra, e tekintetben a színészképzés személyi feltételeinek a javítása a legsürgősebb feladat. Egy egyetemi karon a képzések minősége szempontjából kiemelten fontos a nemzetközileg számon tartott tudományos, művészeti eredmények hangsúlyozása, és az ennek megfelelő fejlesztések elősegítése. Ezért mielőbb szükséges az állomány bővítése minősített, nemzetközi mércével is kiváló teljesítményt nyújtó, Kaposváron élő oktatókkal.*
 - Az oktatói létszám jelenleg 41 fő teljes munkaidőben és 5 fő részmunkaidőben.³⁴ Két oktató egyetemi tanári kinevezést kapott. A színészképzés rangja jelentősen erősödött két Kossuth-díjas művész alkalmazásával, ami természetesen nem jelenti automatikusan az oktatás színvonalának emelkedését is. A két oktató egyetemi tanári pályázata folyamatban van, a MAB egyiket sem támogatta. Az oktatók koreloszlása kedvező. A 41 főből 7-nek van DLA fokozata, 10-nek művészeti díja (az Nftv. szerint csak a „díj” egyenértékű a fokozattal, más kiegészítés nem), így a minősítettség 41%-os. Sajnos, ez mind létszámban, mind minősítettségi arányban rosszabb állapot, mint amit a 2011/2012. évi kari önértékelés tartalmaz: akkor a kar 50 oktatója közül 19-nek volt DLA/PhD/CSc fokozata, 13-nak művészeti díja, ami 62%-os minősítettségi arányt jelentett. Különösen feltűnő, hogy a 2012. június 4-i állapotot tartalmazó táblázatban a kar 16 oktatójánál adták meg a fokozatszerzés várható idejét a 2012-2016. év intervallumban. A mostani önértékelés adatai szerint (42-44. oldal) közülük mindössze egy fő (Pecsis Mária) szerezte meg DLA fokozatát. Ebben a táblázatban valamiért nem szerepel, pedig Szabó Zsófia a <http://www.mk.ke.hu/egysegek/muveszetelméleti-es-muvelodestudomanyi-intezet/341-szabo-zsofia> szerint fokozatot szerzett 2013-ban.³⁵ Jónás Péternél a 2016-os terminus még nem kérhető számon. Ezzel a rossz aránnyal, a három év alatt előállt romló helyzettel a kar vezetésének érdemben foglalkoznia kell, egyébként a nagy ívű szakindítási tervek irreálisak maradnak.³⁶
 - Az önértékelés 18. oldala szerint „2012-2015 között a Kar 4 fő minősített oktatótól és egy fokozat nélküli művésztanártól vált meg a törvény által előírt változások miatt, mivel a nyugdíjat választották. Közülük egy nyugalmazott főiskolai tanár Professor Emeritusként, egy Jászai-díjas nyugalmazott főiskolai docens címzetes egyetemi tanárként, óraadói jogviszonyban jelenleg is aktívan részt vesz a képzésben.” Ezzel szemben a 42–44. oldali táblázat „Munkaviszony megszűnése 2012–2014” oszlopában 9 személy neve mellett van eltávozási évszám ebben az időszakban, ami lényeges különbség. A szöveg és a táblázat tartalmazza a művészeti díjakat és a szépszámu külföldi megjelenéseket (48–55. oldal), de egyik sem nyújt információt a MAB másik kéréséről: ki él közülük Kaposváron, továbbá kinek van csak itt vagy másutt is „főállása”. Néhány esetben ez köztudott, de erről hivatalos adatok kellenek.

³⁴ A KE kiegészítése: „2015. júniusban a teljes létszám 41 fő, részmunkaidős ekkor csak 1 fő volt (ő nem a Kaposvári Egyetemnek adta az akkreditációs nyilatkozatát). 2015. októberben a teljes munkaidős létszám szintén 41 fő, (elment 3 fő, új belépő 3 fő), és 3 részmunkaidős (1 fő nem a Kaposvári Egyetemnek adta a nyilatkozatot).

³⁵ A KE két kiegészítése: „Szabó Zsófia 2015 nyarán védett az ELTE-n.” „2015 őszén védett Szabó Zsófia.”

³⁶ A KE kiegészítése a látogató számára meglehetősen nehezen követhető és értékelhető gyakori változásokat ír le: „Az oktatói létszámadatokra és a minősítettek számára vonatkozó pontosítás, tájékoztatás:

2014 (a MAB részére készített előzetes jelentés):

Létszám: 41 oktató (40 teljes állás, 1 félállás), ebből: 18 rendelkező fokozattal (6 PhD, 12 DLA)

2015. június (egyetemi és kari önértékelés ideje):

Létszám: 43 oktató (42 teljes állás, 1 félállás) ebből: 22 rendelkező fokozattal vagy egyenértékű díjjal (7 PhD, 12 DLA, 3 DLA-val egyenértékű művészeti díj, így összesen: 15 DLA-nak számít)

2015. október 15. (a LB látogatásának időpontjában):

Létszám: 42 oktató (39 teljes állás, 3 félállás), ebből: 24 rendelkező fokozattal (7 PhD, 12 DLA, 5 DLA-val egyenértékű művészeti díj, azaz 17 DLA-nak számít). Jelenleg 5 fő esetében számít a művészeti díj DLA-val egyenértékűnek. A minősítettségi arány a Művészeti Karon jelenleg 57%-os.

Professor emeritusok száma: 2012-ben 2 fő, 2014-től: 3 fő

Fokozatszerzések 2012 óta: Baki Péter PhD 2013, Balvin Nándor DLA 2013, Pecsis Mária DLA 2014

2015 őszén védett Sörös Rita, Szabó Zsófia (DT határozataik megvannak)” [MAB: Sörös Rita a http://www.art.pte.hu/soros_rita_szobraszmuvesz_doktori_vedese szerint 2015. május 27-én védett.]

- *A változó jogszabályi feltételek okán érdemes újragondolni a regionális együttműködés lehetőségeit, különös tekintettel a Pécsi Egyetem művészeti képzéseit illetően. A vizuális ábrázolás digitális szegmenséhez tartozó képzése fejlesztése érdekében célszerű a régió azon gazdasági szereplőinek a megszólítása, akik számára fontos a művészeti kar kiváló reklámhordozó lehetősége.*
 - A Pécsi Egyetemmel javasolt regionális együttműködésről a jelentés nem tesz említést és a látogatás során sem hangzott el ilyen információ, kivéve azt, hogy PhD vagy DLA fokozatot több oktató is Péccsett szerzett vagy szerez.
 - A régió gazdasági szereplőinek megszólítása szerepel a kar tervei között, de érdemi eredmények egyelőre még nem születtek.
- *Meg kell vizsgálni az okokat és csökkenteni szükséges a lemorzsolódás mértékét.*
 - Erről a kérdésről az önértékelésben a 36. oldali táblázat közöl adatokat. Ezek összesítése szerint – teljes és részdíjs képzéseket együttvéve – a záróvizsgát tett és oklevelet szerzettek száma és aránya az A+M+O képzésekben a következő (zárójelben a diplomát szerzők %-a): 2010-ben 89-ből 37 (42%), 2011-ben 89-ből 37 (42%), 2012-ben 82-ből 37 (45%), 2013-ban 65-ből 46 (71%) és 2014-ben 94-ből 63 (53%). Az utóbbi két évben szignifikánsan jobb a diplomászerzők aránya a korábbi három év igen rossz értékéhez képest, ezért érdemes lenne feltárni, ez minek az eredménye, aminek alapján további javulás érhető el.
- *A képzésfejlesztési céljaikban érdemes prioritásként kezelni a vizuális és környezetkultúra tanári mesterszak indítási feltételeinek megteremtését.*
 - Ez a kar fejlesztési tervében szerepel és foglalkoznak vele, kifutó jelleggel, az új szakjegyzék rendeletben már más néven (rajz- és vizuáliskultúra-tanár) jegyzett szak keretei között.
- *A kar vezetése vizsgálja meg a Színházi Intézet vezetőjének kinevezése kapcsán kialakult feszültség okait, és hozza meg a szükséges intézkedéseket.*
 - Arról nincs információ az önértékelésben, hogy történt-e ilyen vizsgálat. Az intézet néhány oktatójának távozása (vagy eltávolítása) sajtóviesszhangot is kapott. Mind az intézet igazgatójának, mind a színművész szak felelősenek személyében változás következett be. A Színházi Intézet irányításában ma egyaránt szerepe van – kívülről nem megítélhető arányban – a művészeti rektorhelyettesnek, a dékánnak és az intézet mb. igazgatójának.

A kar dokumentumai, szervezete, vezetése, kari stratégia

A kar az elmúlt három évben a permanens átalakítás állapotában működött:

- ✓ 2012. január 1.: Intézeti struktúrát alakítottak ki, a 6 tanszéket 3 intézetbe integrálták: Színházi I., Vizuális I., Médiaművészeti I..
- ✓ 2013 tavasza: Megszüntették a tanszékeket, szakmai csoportokat szerveztek.
- ✓ 2014 ősze: Megalakult a 4. intézet (Művészetelméleti és Művészettudományi I.), és döntés született egy 5. intézetet (Design I.) megalapításáról – terv szerint 2015. szept. 1-i kezdéssel.
- ✓ 2015 őszi: A Design Intézet létesítése lekerült a napirendről.

A történetek felvetik a kellő átgondoltság kérdését.

Az „1.3.1. Vezetői hatáskörök” fejezet (kari önértékelés 5. oldal) élén a művészeti rektorhelyettes áll, kétszer olyan hosszú leírással, mint a közvetlen kari vezetése. Utóbbi szerint a kar vezetője és képviselője a dékán, munkájában két helyettes – oktatási és minőségbiztosítási, ill. művészeti és tudományos – segíti. A kari organogramon velük egy sorban van egy máshol nem ismertetett „Marketing és kommunikációs vezető”. Az organogramon nem látszik a kancellár szerepe a kar nem oktatási-kutatási-művészeti egységeinek és tevékenységének irányításában.

A kar honlapja szerint (2015. november 10.) a négy intézetből háromnak „mb. igazgatója” van. A <http://www.mk.ke.hu/> kari honlap szerint a két dékánhelyettes is „mb”. A kari HÖK-nek is mb. elnöke van. Még „szakmunkás, mb. csoportvezető” is van. Ilyen „felállásban” aligha lehet perspektivikus és koncepciózus vezetési gyakorlatot folytatni, ezt a helyzetet meg kell szüntetni.³⁷

³⁷ A KE kiegészítése: „A pályázatok, megfelelő vezetők kiválasztása folyamatban vannak.”

A kar fontos dokumentuma – az új dékán megfogalmazásában – a „*Diagnózis és jövőkép*”. Ennek fontos eleme – s ez a MAB korábbi ajánlásával is összefügg – a „*Kihívások: a kreatív ipar térhódítása*” – és az erre adandó kari válasz a képzésben és a művészi munkában: „*hozzájárulni Magyarország kreatív ipari potenciáljának növeléséhez, országosan és nemzetközileg és versenyképes művészeti képzési portfólió kialakítása.*”

Ezzel összefüggésben a jelenlegi 6 alap, 1 osztatlan és 1 mesterképzés mellett további 4 alap- és 7 mesterképzést, és 5-10 éves távlatban doktori iskolát terveznek. A MAB feladata nem az elképzelés mostani tételes véleményezése, hanem a majdani konkrét beadványok értékelése, de egy 40 fős (csak felerészben fokozattal bíró, jelentős hányadban nem helyi és nem csak itteni állásban lévő) oktatói karnak 10 alapképzési-, 1 osztatlan és 8 mesterképzési szak (plusz egy doktori iskola) oktatási tevékenységének ellátása igencsak nagy feladat és teher – számos egyéb kötelezettségük mellett.

A külföldi hallgatók arányát öt éven belül 10%-ra tervezik növelni, ami kb. 30 főt jelent. Az utóbbi évek tényleges létszámai: 2012: 10 fő – 2013: 12 fő – 2014: 3 fő.

A karok közötti hagyományos átoktatás racionális mértékű.

A kar nyilvános honlapja fontos és többnyire részletes információkat tartalmaz a kar szervezetéről és aktuális eseményeiről. A képzések ismertetése teljes, a szervezeté is, a kar profiljához illő a Galéria, de a nemzetközi kapcsolatok csak hat intézmény felsorolását és linkjét jelenti. A minőségbiztosítási oldal átgondolt és sokoldalú tájékoztatást ad erről a témaköréről. Csak a *Művészeti Kar* honlapján olvasható együtt az ESG és az ISO rendszer leírása, a hallgatói és dolgozói elégedettséget felmérő kérdőív és a 2014. évi kari minőségirányítási jelentés is. Ez példaértékű az egyetem és a többi kar számára is.

A HÖK – az önértékelő jelentés szerint – részt vett annak elkészítésében s megfogalmazza: „*Legfontosabb feladatának a hallgatók érdekvédelmét és képviselését tekinti.*” A Művészeti Kar hallgatói kiemelték, hogy az egyetem maga egy rendkívül családias, baráti közeg, azonban az ő karukra még inkább igaz a családias légkör, hiszen ők az egyetem campusától külön, Kaposvár belvárosában tanulnak, laknak. Negatívumként megemlítették, hogy étkezési lehetőségeik az egyetemen korlátozottak, büfé nincs, azonban a városban lévő étkezdéből tudnak maguknak ételt rendelni, azonban ezeknek a költsége valamivel magasabb, mint egy menzás étkezés. Negatívumként említették még meg, hogy egyes szakokon, példának okáért a fotográfusoknál a kellékek, eszközök önffinanszírozása olykor gondot okoz.

A kari HÖK-nek a *Művészeti Kar*éről és a KEHOK oldaláról is elérhető önálló honlapja van: <http://kemiahok.hu/> – de sajnos minimum fél, gyakran több éves frissítési elmaradással (pl. a „legfrissebb” program 2013-as), az SZMSZ még az 1993-as (sic!) Ftv-vel indít: <http://kemiahok.hu/szabalyzatok/szabalyzatok.html>. Ennél már az is jobb lenne, ha nem lenne önálló honlapjuk.

A kar a 2012-es akkreditáció során is készített C-SWOT analízist a szokásos négy-osztatú táblázatos formában: 11 erősség, 5 gyengeség, 11 lehetőség, 6 veszély. Ezek a számok – bár a lényeg természetesen a tartalom – önmagukban azt jelzik, hogy akkor átgondolt elemzést végeztek. A mostani jelentésben szereplő – oszlopcserével kissé átrendezett – táblázat a három évvel ezelőttinek gyakorlatilag szó szerinti megismétlése, egyetlen „gyengeség” (ami inkább a „veszély” kategóriába tartozik) elhagyásával („*újabb szakok beindulásával elhelyezési nehézségek adódnak*”, ami a kar új szakindítási terveivel nyilván ellentmondásban lenne, bár a mondat kihagyása még nem oldja meg a nehézségeket). A 33-ból 32 tétel változatlan megfogalmazású megismétlése arra utal, hogy a SWOT elemzés a karon csak a helyzet statikus leírását jelentette, három év alatt semmilyen változást nem eredményezett és most sem állapít meg (nem volt vagy nem tartották jelentősnek?). A SWOT lényege az lenne, hogy ennek alapján stratégia és cselekvési terv készüljön, és ezeket intézkedések kövessék – de ez elmaradt. A legjobb analízis sem éri el igazi célját, ha annak nincsenek a kar tevékenységében pozitív, vagy legalábbis hasznosított következményei.

II.2. A kar kulcsfontosságú eredményei

1. Oktatás

A kar képzési szerkezete, a képzések eredményessége

Az önértékelésben szereplő táblázat a sok megadott mellett két adattípust nem tartalmaz: az akkreditált és a jelenlegi szak(irány) felelősök nevét, beosztását, fokozatát, valamint az évente beiratkozott, illetve záróvizsgázott / diplomázott létszámokat, a tendenciákat (a mostani 1. sz. Függelék csak bruttó kari adatokat mutat, a 2011. évi önértékelés 31. oldalán megadtak adatokat szakok szerinti bontásban is). Elsősorban ezekből lehet levonni a tanulságokat a karon és megfogalmazni a teendőket.

A beszámolóban és a látogatás során is nagy hangsúlyt kapott a színművész képzés Kaposváron nemrég kialakított és folytatott duális szerkezete. A *duális* szót nem szigorúan az új törvény értelmezésében használják, de egyértelműen az egyetemen és külső gyakorlóhelyeken, azaz színházakban megosztottan folyó képzésről van szó. Ezt a képzési formát ennyi információ birtokában megítélni nem lehet, de az bizonyosnak látszik, hogy a jelenlegi KKK-val nincs teljes összhangban. A bizottság javasolja, hogy a szakma egy szakakkreditáció keretében foglaljon állást az új képzési forma minőségéről.

Elvi síkon mindenképpen átgondolandó, hogy indokolt-e az egyetemi szintű és jellegű színész képzés idejének lerövidítése annak érdekében, hogy a jövő színészei minél gyorsabban megkezdjék a szakmai tapasztalatok megszerzését. Tekintettel arra, hogy a színészi mesterség a pályakezdést követően akár még 50-60 éven át is gyakorolható, egyáltalán nem magától értetődő, hogy a kötött, egyetemi oktatási rendszerben megszerezhető elméleti tudás (pl. esztétika, irodalom), illetve a fejleszthető alapkészségek (pl. mozgás, ének, beszédtechnika) időráfordítását szabad és helyes csökkenteni. Egy nap a színész-hallgatók számára is csak 24 órából áll, ezért azzal érvelni, hogy a duális képzés keretében eltöltött idő a szokásos egyetemi képzésen felüli időráfordítást eredményez – nehezen hihető.

Végzetek elhelyezkedése

Az önértékelés szerint „A végzett hallgatók pályakövetése a művészeti képzésben résztvevők esetében nehezebb, hiszen sok esetben, a pályán megjelenő fiatal művészek nem kötődnek állandó munkahelyhez, hanem alkalmi megbízásokat kapnak.

Háttérváltozók: A megelőző évekhez képest a vizsgálatban résztvevők válaszadási aktivitása jelentősen alacsonyabb, ...” ... „a Színművész szakon, az Alkalmazott látványtervezés szakon, a Fotográfia szakon végzetek pályája követhető nyomon egyértelműen.” Ez a hallgató oldaláról „passzív” pályakövetés, tényleges visszajelzések kérése és érkezése nem derül ki az önértékelésből.

2. Kutatás-fejlesztés, alkotó/művészeti tevékenység

Az önértékelés a kar 16 oktatójának összességében jelentős, egyes személyeknél kiemelkedő külföldi megjelenéséről ad számot az utóbbi három évben – a világ szinte minden táján. Ezek valóban nemzetközi jelenlétet igazolnak, ami nyilván az itthoni képzésben is kamatoztatható.

Az oktatók publikációs tevékenységét a *Magyar Tudományos Művek Tárában* (MTMT) is dokumentálják, de erről a jelentés nem tartalmaz semmilyen adatot (legalább pl. az adatfeltöltők számát).³⁸ Ez azért is lenne fontos – elsősorban a kar számára –, hogy a fokozatszerzésben jelentkező elmaradás (tizenkét tervezett, de meg nem szerzett fokozat, lásd fentebb) hátterét lássák.

Az *Artcadia* c. kari periodikának 2008 óta mindössze három száma (és egy 2013-as különszáma) található a honlapon. (Az egyetem honlapján elérhető hat további folyóiratból mindössze egy látszik élni, a többiek évek óta nem jelentek meg: <http://www.ke.hu/kutatas/tudomanyos-folyoiratok>)

Az önértékelésben olvasható („A Karon folyó pályázati tevékenység eredményesnek mondható. Meghívásos pályázatokon, továbbá a különböző területekre különböző célból kiírt pályázatokon nyert összegekből a képzésekhez kapcsolódó fejlesztések hajthatók végre.”) általános megfogalmazások – konkrét adatok nélkül – alkalmatlanok az értékelésre.

³⁸ A KE kiegészítése: „Az MTMT-be történő feltöltöttség a Művészeti Kar oktatóinak tekintetében jelenleg 90 % körüli”

3. Gazdálkodás

A kari organogramon szerepel egy „gazdasági csoport”, de sem a kar gazdálkodásáról, sem a kar és a kancellár kapcsolatáról nincs szó az önértékelésben, jöllehet ez meglehetősen fontos kérdés. A gazdálkodás kérdéskörével a két év múlva esedékes intézmény-akkreditáció során, egy már hosszabb időtartamú a kancellári tevékenység következményeként indokolt és szükséges részletesebben foglalkozni.

II.3. A minőségbiztosítás alapelvei és gyakorlata (ESG 1. rész)

3.1. Kari stratégia és eljárások a minőség biztosítására

A <http://www.mk.ke.hu/minosegbiztositas> honlap fontos minőségügyi alapvetéseket tartalmaz, de 2008-as keltezése az aktualizálás szükségességét veti fel.

A Kari Tanács napirendjén többször szerepelt a minőségügy kérdése: minőségirányítási program elfogadása (2005), szabályzatok és megbízások (többször), a tárgyalt időszakban a 2013-as minőségirányítási jelentés elfogadása. A 2014-es jelentés megtalálható a kari honlapon és rövid, de lényegi összefoglalását adja a minőségirányítás helyzetének³⁹. Az tűnik ki belőle többek között, hogy az auditok a dokumentumok meglétére és aktualizálására koncentrálnak: „Az átszervezést követő tennivalók egyik sarkalatos feladata volt az intézeti integrált minőség- és környezetirányítási dokumentáció átalakítása és aktualizálása, melynek köszönhetően a kar minden auditon jól teljesített.” 8 ilyen működési rendet prezentált a kar. Ez hasznos segítője a minőségnek, de még messze nem a biztosító.

A kari minőségirányítási rendszer működésének meghatározó eleme, hogy az egyik dékánhelyettesi poszt nevében is tartalmazza a felelősséget a minőségirányításért.

3.2. Képzési programok indítása, követése és rendszeres belső értékelése

Az önértékelés a következő évekre szóló elképzeléseket fogalmazza meg, az aktuális gyakorlatra a 2011-ös önértékelés érvényességét kell feltételeznünk. Ez fontos kérdéskör, mivel több új szak indítását tervezi a kar.

3.3. A hallgatói teljesítmények értékelési rendszere

Az önértékelés általános, adatokat nem tartalmazó leírását adja az értékelési gyakorlatnak és a hallgatók diplomaszerezését gátló tényezőknek. A leírás jó alapot jelenthet a rendszeresen felmerülő problémák, késési vagy sikertelenségi okok hatékony kezelésére, ami a következő lépés kell legyen.

3.4. Az oktatók minőségének biztosítása

Az oktatói kar helyzetének elemzését lásd feljebb, a 2012-es MAB határozat javaslatairól szóló észrevételeknél. Az önértékelésben közölt táblázatok félénként 0-1-2-3 hallgatói, illetve oktatói mobilitást mutatnak, ami elég alacsony érték. Ennél lényegesen jobb képet tükröznek a 6. sz. melléklet már említett adatai az oktatók és hallgatók külföldi megjelenéséről. Két fontos elemet érdemes idézni az önértékelésből: „Oktatóink vendégtanárként működnek a partner egyetemeken, kiállításokat rendeznek vagy részt vesznek hazai/külföldi kuratóriumok munkájában. Művész tanáraink (képzőművészek, fotóművészek, szobrászok) rendszeresen állítanak ki külföldi galériákban (európai, észak-afrikai, ázsiai országokban). A színházi rendezők, díszlet- és jelmeztervezők európai színházakban dolgoznak.”

„A kari oktatói mobilitás legnagyobb akadálya a megfelelő akarat, az információhiány, az akadozó ügyintézés és legfőképpen a nyelvtudás hiánya. Igazából azok a kapcsolatok működnek, amelyek egy-egy oktató egyéni kezdeményezéséből jönnek létre.” Ezekkel a megállapításokkal a kari vezetésnek foglalkoznia és rájuk alapozva cselekednie kell.

3.5. Tanulástámogatás, eszközök és hallgatói szolgáltatások

Ezekről a tevékenységekről – szakkollégium, tudományos és művészeti diákkör, esélyegyenlőségi akciók, könyvtári ellátottság, intranet stb. – sokoldalú és eredményes képet rajzol az önértékelés. Ezek

³⁹ http://www.mk.ke.hu/tartalom/2014_evi_minosegiranvitas_i_jelentes_MK.pdf

a tevékenységi formák, illetve szolgáltatások igen pozitív oldalai a karnak (részben értelemszerűen az egyetemnek is). Részletes megismétlésük helyett ezek továbbvitelét javasolja és támogatja a MAB.

3.6. A kar belső információs rendszere

A Kaposvári Egyetemen egységes irányítás alatt működnek a belső információs csatornák (köztük az Intranet), melyről részletes tájékoztatást az intézményi akkreditációs önértékelés adott 2012-ben. A jelen önértékelés csak a pályakövetés néhány momentumára tér ki, a kar belső információs rendszeréről a 2012-es jelentés ad tömör tájékoztatást. A hallgatói vélemények szerint ez megfelelő. A rendszer külső érdeklődők számára nem hozzáférhető.

3.7. Nyilvánosság, a közvélemény tájékoztatása

A nyilvánosság tájékoztatásának elsődleges eszköze a kari honlap: <http://www.mk.ke.hu/>. Ez egyetemi koordinációban kialakított szerkezettel és tartalommal működik. Az információk frissek, a fontosabb eseményeket előre jelzik. MK honlapján a minőségügy kellő súllyal szerepel, bár a dokumentumok elég régiiek és több részükben (vö. ISO) nem adekvátak a kar (az egyetem) vonatkozásában.

III. A kar további működésére vonatkozó javaslatok

1. A kar minden esetben (most pótlólag) tájékoztassa a MAB-ot a szakfelelősök személyében beállt változásokról.
2. Szükséges a kari oktatók fokozatszerzésének hatékony segítése, ennek alapján a fokozatszerzés számonkérése.
3. Javasoljuk a sok „mb.” vezetői tisztség véglegesítését.
4. A jogszabályok alapulvételével a kar – az egyetem koordinálásában – gondolja át az ESG és az ISO tartalmi (funkcionális) kapcsolatát.
5. A SWOT analízist ne csak formálisan kezeljék: vegyék figyelembe a kari fejlesztési terv, a stratégia kialakításánál és megvalósításánál.
6. A kancellári rendszer következményeit vezessék át a szabályzatokon és az organogramon.
7. A különböző helyeken megjelenő kari (felvételi, végzési, oktatói, fokozatszerzési stb.) adatok legyenek koherensek egymással.
8. A lemorzsolódás és a diploma meg nem szerzés okaival és csökkentésével foglalkozzon a kar, illetve az intézetek vezetése.
9. Bár az önértékelés szerint is nehéz a helybeli kvalifikált oktatók arányának növelése, de más karok példája mutatja, hogy ebben lehet előrelépni.
10. Az önértékelésekben ne csak azt mutassák be, mit terveztek és tettek, hanem hogy mindezzel milyen eredményeket értek el.
11. A minőségügy érdemi előterjesztésekkel szerepeljen kari/egyetemi vezető testületek napirendjén.
12. Javaslat a MAB-nak: A szakma egy szakakkreditáció keretében foglaljon állást az új képzési forma (duális színművész képzés) minőségéről.

FÜGGELÉK

A Kaposvári Egyetem 3 karának képzései

Gazdaságtudományi Kar

képzési területek: gazdaságtudomány

alapképzések (BA)

kereskedelem és marketing (N, L)

pénzügy és számvitel (N, L)

mesterképzések (MA)

pénzügy (N)

regionális és környezeti gazdaságtan (N; magyar és angol nyelven⁴⁰ / L; magyar nyelven)

doktori képzés (PhD / DLA)

Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola (N, L)

szakirányú továbbképzések

agrárközgazdasági specialista, agrárközgazdasági szakközgazdász, felszámolási és vagyonfelügyeleti specialista, felszámolási és vagyonfelügyeleti szakközgazdász, pénzügy specialista, pénzügyi szakközgazdász, regionális és térségi vidékfejlesztési menedzser

felsőoktatási szakképzések

kereskedelem és marketing (*marketingkommunikáció, kereskedelmi, kereskedelmi logisztika*) (N, L)

pénzügy és számvitel (*államháztartási, pénzügyi, vállalkozási*) (N, L)

Pedagógiai Kar

képzési területek: pedagógusképzés

alapképzések (BA)

csecsemő és kisgyermeknevelő (N, L)

gyógypedagógia (*logopédia, tanulásban akadályozottak pedagógiája* szakirányok) (N, L)

óvodapedagógus (N, L)

tanító (N, L)

felsőoktatási szakképzések

csecsemő és kisgyermeknevelő (N, L)

szociális- és ifjúsági munka

Művészeti Kar

képzési területek: művészet, művészetközvetítés

alapképzések (BA)

(alkalmazott) látványtervezés* (*díszlet- és jelmeztervezés, jelmez- és bábtervezés, díszlet-, kiállítás- és arcuttervezés* szakirányok) (N)

fotográfia (N, L)

*mozgóképkultúra és médiaismeret** (*mozgóképkultúra terjesztő, multimédia fejlesztő* szakirányok) (N)

*képi ábrázolás** (*festészet, képgrafika* szakirányok) (N, L)

*plasztikai ábrázolás** (*szobrászat* szakirány) (N)

*elektronikus ábrázolás** (*képanimátor, webdesign, elektrográfia* szakirányok) magyar (N, L) és angol nyelven (N)

mesterképzés (MA)

*vizuális és környezetkultúra tanár** (N, L)

osztatlan mesterképzés (MA)

színművész (*prózai színész* szakirány) (N)

szakirányú továbbképzés

művészetmenedzsment (L)

(* A 139/2015. (VI. 9.) Kormányrendeletben megszüntetett, más névvel szereplő szakok)

⁴⁰ Az egyetem nem kezdeményezte az angol nyelvű képzés akkreditálását.

A látogató bizottság tagjai:

Elnök: **Bazsa György** DSc, professor emeritus, Debreceni Egyetem.

Tagok: **Gáspár Mihály** PhD, főiskolai tanár, Nyugat-magyarországi Egyetem

Mihályi Péter DSc, egyetemi tanár, Pannon Egyetem

Kaizinger Tamás Tőhötöm, egyetemi hallgató, HÖÖK, Budapesti Corvinus Egyetem

A látogatás MAB referense: Szabó Szilvia szakreferens

A látogatás időpontja: 2015. október 14.